

Slovenski

PRIJATELJ.

Izhaja enkrat v mescu.

Velja 4 gold. av. velj. na leto.

Štev. 11. V Celovcu 15. novembra 1881. XXX. tečaj.

Pridiga za IV. adventno nedeljo.

(Od velike vrednosti človeške duše.)

„Janez, Caharijev sin, je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpuščenje grehov.“
(Luk. 3, 3.)

Vvod.

Za rimskega cesarja Tiberija je začel Janez, Caharijev sin, v puščavi tako ostro in močno učiti in pridigovati da se je ves Jeruzalem zavzel in prestrašil. Veliko ljudi je spreobernal, veliko jih kerstil in na pravi pot pripravil, veliko pa je tudi terdovratnih ostalo in živelo, kakor poprej; ti so se mu smejali in se z njim šalili ter med smehom in norčevanjem, kakor prerok pravi, v pekel šli. — Potem je Jezus prišel in je tako lepo učil in pridigoval, da pred njim in za njim nobeden ne tako. Tudi on jih je veliko spreobernal, veliko spametoval in na pravi pot pripravil, pa veliko jih je tudi terdovratnih ostalo in živelo, kakor poprej; in ti so se mu smejali in se z njim šalili ter med smehom in norčevanjem šli v pekel. — In ravno tako kakor v tistih časih, godi se še v dandanešnjih časih. Pridigarji pridigujejo in duhovni učijo dan na dan, veliko jih spreobernejo, veliko jih poboljšajo in na pravi pot pripravijo, veliko pa jih tudi terdovratnih ostane in vedno v grehah živi. Kjer je smeh in kjer so kratkočasi, kjer se vino toči in kjer se muzika sliši, tam se oni znajdejo in tam je njihovo veselje, črez brunnost pa se posmehujejo in iz vsega, kar je božjega, se norca delajo ter med smehom in norčevanjem tudi oni v pekel grejo. — Kolikor jih je gotovo tudi med vami, ki ste merzlega

serca, kakor sneg, po katerem hodite in vsi posvetni in razvajeni ne zastopite tega, kar je božjega, ampak kakor živina, ki duše nima, živite naprej in za svojo neumerjočo dušo nobene skerbi nimate. Zavoljo tega, da bi v vaših persih ljubezen do brumnosti vnel, vam hočem danes pokazati, koliko je duša človeška sama na sebi in v božjih očeh vredna v I. delu; in kako veliko skerb moramo za njo imeti v II. delu.

Preden pa začnem, priporočim se vam za kratko poterpljenje in pripravite se!

I. del.

Koliko da je človeška duša vredna, nam Jezus sam najbolj zastopno pove, ko pravi: „Kaj pomaga človeku, ako bi celi svet pridobil, zraven pa svojo dušo pogubil?“ Iz teh besedi lahko spoznamo, da je ena duša, tudi največega siromaka, več vredna, kakor vse bogastvo in vsi zakladi celega sveta; in ako bi celi svet konca vzel, ako bi nebo in zemlja skupaj padla, ne bi bilo toliko škode, kakor če ena duša v pogubljenje pride. — „O truplo, govori sv. Bernard, zlahtno si sicer, ali veliko zlahtnejša je duša, ki v tebi prebiva.“ In sv. Karol govori: „O solnce! kako čudno se svetiš in koliko dobrot človeškemu rodu skazuješ; o nebo! kako prečudno si lepo in koliko svetlih zvezd na tebi miglja, ali lepša, kakor tisuč solne, lepša, kakor tisuč nebes in tisuč svetov, je tvoja duša, o kristjan, ter je veliko več vredna, kakor vse to.“

In če tem besedam ne bi verjel, vprašaj samega Sina božjega in on ti bo povedal in te prepričal, kako draga in imenitna da je tvoja duša. Vprašaj ga, zakaj je iz nebes na ta revni svet prišel, zakaj je človek postal in toliko zaničevanja, toliko rev in nadlog prestal, in odgovoril ti bo: zato, da bi tvoji duši večno življenje pripravil. — Vprašaj ga, zakaj je svojo nedolžno kri pretil, zakaj je na goro Kalvarijo težki križ vlekel in z žolčem in jesibom napojen bil, in povedal ti bo: zato, da bi tvojo dušo pogubljenja rešil. — Vprašaj njegove globoke rane, vprašaj njegovo s ternjem kronano glavo ali pa njegove z ojstrimi žreblji prebodene noge in roke, in povedale ti bodo, da se je vse to zgodilo samo zato, da bi tvoja duša bila zveličana.

Glej, o kristjan! glej in premisli, kako draga in imenitna je tvoja duša. „Niste z zlatom ali srebrom odkupljeni, pravi sv. Pavelj, ampak z drago kervjo nedolžnega in neomadežanega jagnjeta Jezusa Kristusa.“ — Bog je celi svet stvaril: nebo in zemljo in vse, kar vidiš, in ni drugzega rekel kakor „naj bo svet“, in bil je svet. Da je pa tvojo dušo zveličal, moral je njegov ljubljani Sin sam na svet priti, moral je tri in trideset let po zemlji hoditi, veliko hudega prestati in celo grenko smert na križu terpeti. Glej, o kristjan! glej, toliko je tvoja duša v božjih očeh vredna, ti pa si ves merzel

in terd, kakor kamen, na katerem stojiš, in svoje neumerjoče duše še toliko ne obrajšaš, kakor svojo živino. O kaj bo takrat s teboj, ko bo Jezus svojo kri od tebe nazaj terjal in tvojo grešno dušo na račun klical? Kam boš se djal in kaj boš počel? Le svojo vest vprašaj in povedala ti bo, da te nič dobrega ne čaka.

V nekdanjih časih je bilo veliko kraljev in cesarjev, kateri so svoje krone z glave vzeli, svoje premoženje ubogim razdelili in v radovoljnem uboštvu zveličanje svoje duše iskali. Veliko je bilo mladenčev žlahtnega stanu, ki so imeli vsega zadosti, karkoli je njih serce pozelelo, pa so vse zapustili in se v divje puščave podali, ter tam daleč od zapeljivega sveta spokorno živeli in svoje truplo bičali, samo zato, da niso svoje duše zgubili. — Veliko je bilo devic, katere so zalim in bogatim snubačem slovo dale in se vsemu svetu odpovedale, in so bile rajši zaničevane in zasmehovane, kakor da bi bile svojo nedolžno dušo omadeževale. — Posnemajte tudi vi, ljubi moji! te zglede in večkrat pomislite, da je na duši vse ležeče; če dušo zgubite, je vse zgubljeno. Če bogastvo vsega sveta skupaj spravite, če najlepše hiše sezidate, če svoje otroke k najboljšemu kruhu spravite, kaj vam vse to pomaga, če zraven svojo dušo pogubite. Koliko je že bilo na svetu takih, ki so tako rekoč v denarjih sedeli, dobro jedli in pili, lepo se oblačili in veselja vživali, kolikor se jim ga je poljubilo; ali ker so na svojo dušo pozabili, kaj jim zdaj vse njihove kratkočasnosti pomagajo? V prah in pepel so se razdrobili, njih duše pa v večnem ognju gorijo. Ti pa ljuba kerščanska duša! ne posnemaj takih neumnežev, ampak bodi zvesta Gospodu, svojemu Bogu in le njemu služi: truplo bo zgnjusilo in strohnelo, duša bo pa vekomaj živela, in ena duša v božjih očeh več velja, kakor trupla vsega sveta. Koliko skerbi pa mi za svojo dušo imeti moramo, bom vam pokazal v

II. delu.

Za dušo skrbeti je naša najperva dolžnost; to nam pove pamet, to nas učijo sv. učeniki in nas opominja skoro na vsaki strani sv. pismo. Zato, da bi za dušo skrbeli, nas je Bog Oče stvaril, zato nas je Bog Sin odrešil in zato nas je Bog sv. Duh posvetil. Za dušo mora skrbeti kmet in gospod, bogatin in berač, mladeneč v svojih mladih letih, sivi mož na svoje stare dni; nobeden ni izvzet, celo nobeden ne, in gorje vsakemu, kateri bo svojo dušo pogubil. In vendar, kako čudno je to, da imamo za vse drugo večo skerb, kakor za zveličanje svoje neumerjoče duše!

Razjokal bi se, ko vidim toliko ljudi, katerim vse drugo v glavo pride, samo to ne, kako bi svojo dušo zveličali. Kako se vaš bližnji podrajta, kakošno ceno ima živina, kje se žito najbolj proda, to vse dobro veste in znate; kako pa se najložej greha varujemo, tega noče nobeden vedeti. Kjer je zadosti jesti in piti, tje kmalu

greste, vas ni treba dvakrat ali trikrat povabiti; če pa je treba enkrat ali dvakrat v tednu malo jedi in pijače si pritergati, tedaj že godernjate in pravite, naj hudič post vzame. Posebno gerdo pa je videti kmete, ki ob petkih v oštarijo pridejo, si pustijo mesa skubati in ga žrejo, kakor bi bil pustni dan, žena pa morebiti doma kruha strada in otroci še neslane jedi nimajo; gerdo je videti tudi oštirje, ki imajo tako široko vest, da zavoljo nekaterih krajcarjev cerkveno zapoved prelomijo; najgerše pa je videti tiste bahače, kateri nič nimajo, pa samo zato, ker nosijo gosposko suktnjo in dolge hlače in nemški govoriti znajo, mislijo, da slobodno meso jedó, kedar ga dobijo, naj bo kvaterna sreda ali petek. Jes ne maram za vašo hvalo, pa se tudi vaše zamere ne bojim, zatoorej rečem, da vi vsi, ki ob zapovedanih postnih dneh brez vse vesti meso žrete, bodite kmetje, gospodje ali kar hočete, niste nobenega spoštovanja vredni, ampak zanikerneži ste, in kakor je zemlja v starem testamentu Koreta, Datana in Abirona žive požerla, ker so se nad cerkveno oblast povzdigovali, ravno takošen žalosten konec čaka vas zasmehovalce sv. matere katolijske cerkve; zakaj kdor cerkev zaničuje, pravi Jezus, zaničuje samega Boga.

Ne skerbite, kaj bote jedli ali pili ali s čim se bote oblačili, nas sv. pismo opominja, ampak le za svojo dušo skerbite, drugo vam bo že tako dano. In vendar vidimo toliko starišev, kateri le zato sberbijo, da otroci hitro rastejo in jim delati pomagajo, kako pa bi naj Bogu služili, jim je malo mar. — Koliko je takih mater, ki družega ne želijo, kakor to, da bi njihove hčere hitro zaslovele in se dobro omožile, zato jih kinčajo in jim drago obleko kupujejo in jim vsako nečimernost pripuščajo; da bi jih pa učile, kako naj svojo nedolžnost varujejo, kako naj se zapeljivosti ogibajo in sramožljivost ohranijo, jim ne pride na misel. Duhovniki si toliko prizadevamo, da bi vas včasih tudi med letom k spovedi spravili, pa jes menim, da še nikoli nobena mati ni svojih otrok k temu opominjala, ampak še branite jim; če je pa treba iti na gostijo ali sejem, ali na božjo pot, jim takoj privolite, da slobodno grejo, kamur hočejo; če tudi plesat grejo, jim nič ne rečete, in vendar ni reči za mlade ljudi tako nevarne, kakor je ples z osebami drug drugega spola. „Črez koga bom se prej jokal, pravi sv. škof Bazilij, črez dekleta, ki po plesih hodijo ali črez žene? Oboje so vredne naših solz, ker dekleta zgubijo sramožljivost, žene pa se učijo prelomiti zakonsko zvestobo, in čeravno se to vselej ne zgodi, se vendar pohujšajo.“ Zatorej učite jih pameti in sramožljivosti, ne pa plesa.

Če pa že stariši in gospodarji, ki imajo vendar pamet, za svojo dušo tako malo skerbijo, kaj je še le od mladih ljudi upati? — Pa saj lahko vidimo mladenče in dekleta zdajnih časov, kakošni da so. Pri ženskem spolu je prevzetnost in ošabnost, pri moškem pa pijanost in nečistost že vse osmradila, zato vam ne bom no-

bene krivice storil, če rečem, kakor je prerok Ozeja Judom rekel: da se je prevzetnost, pijanost in nečistost med vami razlila, kakor velika povodenj.

O moj Bog; kedaj se boš vendar tega ljudstva usmilil? Kedaj bo tvoja sapa potegnila in njihova merzla serca ogrela? Jes ne vem, kaj bi vam še povedal, kaj še govoril? Moje besede se vašega serca ne primejo in ga ne spreobernejo. Že četrto leto nosim tukaj težki jarem, in vendar če me danes kdo vpraša, koga da sem poboljšal, ne vem kaj odgovoriti. Zatorej pa spet k tebi, ljubi Jezus! svoje roke stegnem in te prosim, užgi v nas ogenj svoje ljubezni, in daj nam duha prave pokore, da bomo vsi prerojeni tvoje rojstvo obhajali in veseli z angeljci sv. pesem peli: „Čast in hvalo Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje.“ Amen.

Pridiga za božični praznik.

(Premišljevanje in nauki o Jezusovem rojstvu; govoril M. T.)

„Pojdimo do Betlehema, in pogledjmo to reč, ktera se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal.“ (Luk. 2. 15.)

V v o d.

„Pojdimo do Betlehema, in pogledjmo to reč, ktera se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal“; — tako so rekli med sebo pastirji, ki so svoje črede po Betlehenskimi pašnikih pasli, in katerim je angelj Gospodov najprej oznanil blagodarno rojstvo Zveličarjevo, rekši: „Ne bojte se; zakaj glejte! oznanujem vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem.“ (Luk. 2, 10. 11.)

Ker toraj ravno danes veseli spomin tiste blagodarne ure Zveličarjevega rojstva obhajamo, vam tudi jes z angeljevimi besedami rečem: „Pojdimo v duhu v Betlehem in premišljujmo z ginjenim srcem največi in najskrivnostnejši dar, ki nam ga je nevrednim svojim otrokom Očetova ljubezen podelila. Pojdimo bližej Zveličarjevih jaslí in molimo svetega strahu prevzeti nestvarjenega Boga skritega pod umerljivim krilom, Gospoda stvarjenih reči v nizki hlapčevski podobi, največo modrost v nezmožnem detetu, izvir luči v ponočni temi, neomejeno vsemogočnost v plenice povito, nezmernost samo v ozki prostorček revnih jasel položeno, največe veličastvo v najglobokejem ponižanji! Pojdimo in pogledjmo njega, čigar so vse kraljestva sveta, pa stanuje v podertem hlevu;

tisti, ki ima nad Kerubimi svoj sedež, leži med neumno živino; on, ki hodi po perutih vetrov, spi na goli slami!“

Zares vse, česar premišljujemo na rojstnem kraju Zveličarjevem, je tako imenitno, skrivnostno in čiščenja vredno, da ne morem drugače, kakor da danes z vami vred premišlujem nekatere okoliščine pri Jezusovem rojstvu, ki so za nas vse posebno podučljive in vse tolažbe polne.

Kolikor bolj vesela in imenitna je prigodba današnjega praznika, toliko bolj pazljivo jo poslušajte v imenu božjega deteta!

Razlaga.

a) Ako se ozremo na okoliščine pri Jezusovem rojstvu, je zlasti najprej pri njem našega premišljevanja vreden njegov prihod na svet, ki se je na tihem brez vsega hrupa zgodil. — Judovsko ljudstvo vsaj bi bilo lahko in je tudi pričakovalo, da bo obljubljeni Odrešenik, na ktereга so že skozi stoletja vsi zdibljeji očakov in želje vseh narodov bile obrnjene, pri svojem prihodu vse z zavzetjem in stermenjem napolnil. Ali vse drugače je bilo odločeno v namenih Božje previdnosti. Brez razgledovanja, popolnoma zoper vse pričakovanje v oddaljenem skritem kotu in v ponočni tihoti ima Odrešenik človeštva priti. In tako se je tudi zgodilo. — Kakor namreč ljubo solnce božje tiho in prijazno vsako jutro izza gore vzhaja, da nikogar še v njegovem spanji ne moti, tako tiho in prijazno je dal Bog nad ljudstvi, spijočimi v temah nejevere in malikovavstva ter sedečimi v smertni senci, tisto luč vzhajati, ki vsaki um razsvetljuje, vsako serce oveseljuje in ogreva, vsako poterto dušo oživlja, in vse osrečuje in v zveličanje vodi.

Tako na tihem je Bog že od nekdaj ljudem največe dobrote delil, in tako brez vsega hrupa tudi nas blagodarja. Zakaj Bog je ljubezen, najlepša lastnost ljubezni pa je skazovanje dobrot na tihem. — Tako moramo še mi Boga pesnemati, in ako svojo roko k dobroti odpremo, je ne smemo odpreti zato, da bi od drugih hvalo in čast prejimali. Zakaj če iz tega namena dobro delamo, ne ravnamo po zgledu in po zapovedi nebeškega Očeta, in on, ki pregleduje naše serce, nima dopadenja nad nami, ker s tacimi dobrimi deli ne njega, ampak sami sebe iščemo.

b) Česar je na dalje pri Zveličarjevem rojstvu vredno našega premišljevanja, je njegovo največe uboštvo in najglobokeje ponižanje. — On ki je bil z začetka pri Bogu in Bog sam, po katerem so stvarjene vse vidne in nevidne reči, on je svetlobo svoje božje osebe skril v podobo umerljivega človeškega otroka, si na pol razpadli hlev v stanovanje, revne jasli za svoje počivališče izvolil. Nebesa so njegov sedež in zemlja njegovo podnožje, vse kraljestva sveta je on ustanovil, krone in kraljeve palice deli po svoji neomejeni volji, osereče zemlje in globočine morja je na-

polnil z najbogatejšimi zakladi, pri njem je bilo, da bi si bil izvolil stanovanje, kakoršno bi vredno bilo njegovega veličastva in brez števila služabnikov zbral krog svoje zibelj; — na njem, pravim, bilo je vse to ležeče, in vendar nič tega ni izbral, zato, ker ni prišel, da bi bil želje po bogastvu in po mogočnosti v človeških sercih vnel, temuč jih pogasil. In res, tukaj pri Zveličarjevi zibelji morajo nenasitljive želje po bogastvu, hrepenenje po časti in imenitnosti do zadnje iskre zaterte biti, ter zadovoljnost, poterpežljivost, zatajevanje samega sebe in ljuba ponižnost njih mesto prevzeti. Le pogledajte vsi ubogi na danes nam rojeno božje dete, in povejte, če ste pri kaki zibeljki ktereга umerljivega človeka že toliko revščino in zapuščenost videli? In ako morate spoznati, da ne, kako zamorete pred Jezusovimi jaslami nad svojo nesrečo tožiti in godernjati nad modrimi naredbami nebeškega Očeta? Ali ste v večem uboštvu rojeni, v veči revščini izrejeni, in ali bote v veči zapuščenosti umerli, kakor naš Zveličar na križu? Ljubi moji! če ne v bogati in premožni hiši, vsaj smo bili v človeškem stanovanju rojeni; Zveličar pa je bil že ob uri svojega rojstva iz med ljudi izpahnjen. K svojim je prišel, in njegovi ga niso sprejeli; podert živinski hlev so mu odločili, ki je iz ljubezni do njih veličast Očetovo zapustil, da bi jih v hlapčevski podobi večnega pogubljenja otel.

Ne tožimo toraj nad svojim uboštvom, ker ravno ta nizki in zaničljivi stan je, ki ga je Sin božji izvolil, ga precej pri prihodu na svet sam nad seboj posvetil in ga k časti povzdignil. Kolikor ubožnejši in revnejši si, toliko bolj podoben si Kristusu, ako se od njega tudi učiš, kako ti je uboštvo s poterpežljivostjo in vdanostjo v voljo tvojega nebeškega Očeta prenašati; ako se od njega učiš, da je tudi še kaj boljšega, kakor denar in bogastvo, in da to boljše je dopadenje božje. Jezus najubožnejši je vendar največi ljubljenec nebeškega Očeta, zato, ker se njegovi sv. volji v vsem podverže. Tako je vsak ubogi in v božjo voljo vdani njegov ljubljenec, in kdo je srečnejši, kdo bogatejši memo ljubljence Gospodovega?

Ta ponižnost, revščina in zapuščenost Kristusova že ob njegovem rojstvu o kako zelo sramoti ošabnost, napuhnjenost in mehkužnost tistih posvetnjakov veliko število, ki svoje sreče in svojega zveličanja v praznih in minljivih posvetnih dobrotah iščejo in nad božjo previdnostjo tožijo, ako jim njihove nenasitljive želje po teh dobrotah niso vselej izpolnjene, — ker ravno te minljive dobrote so, katerih Zveličarju že ob njegovem prihodu na svet in skozi vse njegovo življenje manjka, naj bi nas s tem podučil, da so to le videzne dobrote, ki imajo le pred ljudmi ceno, nikakoršne veljave pa ne pred Bogom, ki le čednost in svetost ceni. Naj bi nam toraj boljše, kakor take posvetne misli vdihnili, ni se prikazal kot kralj v posvetni bliščavi, kakor da bi imel namen ustanoviti pozemeljsko kraljestvo, temuč ustanoviti je hotel kraljestvo, kjer naj bi čed-

nost in svetost vladale. V to kraljestvo nas vpeljati nam pravi, da naj po tem hrepenimo, česar je zgorej, po tistih zakladih, ki jih rija in molji ne razjedó, nam jih nobena nesreča odvzeti ne more.

Na dalje se li moremo kot kristjani in učenci Jezusovi njemu najponižnejšemu brez zaničevanja svoje gerde prevzetnosti bližati, ako pomislimo, da on, največa modrost in svetost, je svoje večno veličastvo, ki ga je imel pri Očetu, odložil in se s slabo človeško natoro obdal, najmanjši hlapec postal, da bi svojim stvarjem služil, za svoje stvari terpel in umerl? Kako hočemo časti in veljave pred ljudmi iskati, ki smo polni zmot, polni napak in pregreh? Kako se nad druge ošabno povzdigovati in jih zaničevati, ki imajo z nami vred enega in ravno tistega Očeta v nebesih, čigar edino-rojeni je za nas vse hotel biti za smeh ljudstva, potert červ? — In naposled kako zamoremo mehkužnost ljubiti in po svetnem vžitku zevati, ako se naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus že precej pri svojem rojstvu vsem nadležnostim, zopernostim in vsemu terpljenju podvrača, da še potrebnega podstrešja, ne gorkote, ne odeje, ne postrežbe nima? — Ja pač v resnici, mali Zveličar v revnih jaslih pogublja in popolnoma pod nič devlje naše želje po bogastvu, po imenitnosti, po veselju in vžitku in mehkužnosti, kakor poznejše, ko začne učiti, naravnost pravi, da ošabni mehkoživci ne bodo dosegli nebeskega kraljestva, in ga le ubozim, ponižnim in tem, ki so čistega serca, zagotavlja.

c) Našega premissljevanja vredno je pri Kristusovem rojstvu poslednjič še to, da je Bog prihod svojega Sina na svet revnim, pobožnim in priprostim pastirjem, ne pa modrim in mogočnim velikanom tega sveta najprej oznanil. — Črna noč pokrila je okrajino, nad katero ima kmali solnce božjega usmiljenja vzhajati. Mertvaška tihota kraljevala je nad počivajočo natoro, ki je čakala razodenja največe skrivnosti. Zakopan v smertno spanje ležal je človeški rod, nevedoč za blagor svoje neumerljive duše. Le nekteri priprosti in pobožni pastirci čuli so pri svojih čredah na polji, in — glej! na enkrat jih obsije nebeška svetloba. Noč je spremenjena v beli dan, in angelj z nebes stoji v sredi med njimi in jim pravi: „Ne bojte se! zakaj oznanujem vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu. Danes vam je rojen Zveličar sveta, kateri je Kristus Gospod v mestu Davidovem; in to vam bodi znamenje: Dobili bote dete v plenice povito in v jasli položeno.“ To izgovorivši zgine angelj, in se pridruži družim, ki so Boga slavili in peli: „Čast Bogu na visokosti, in mir ljudem na zemlji prave volje!“ Še se razlega ta hvalna pesem po Betlehmskih planjavah, ko od svetega strahu prevzeti pastirci hité proti Betlehemu pogledat, česar jim je bil angelj oznanil, Zveličarja sveta — dete v plenice povito in v revne jasli položeno. Pred te jasli božjega deteta padejo na kolena, in mu poklanjajo svoje priproste darove, darove, kakoršne uboštvu zamore dati, in

Zveličar jih sprejemlje z dopadenjem, ker so darovi pobožnosti, darovi goreče ljubezni.

Poglejte! tako so pobožni, ponižni in priprosti, tako ubogi v duhu pri Bogu v večji milosti, kakor posvetni, sami sebe iskajoči modrijani, čistilakomni mogočnejši in velikani tega sveta. Pri Bogu ne velja nič imenitnost osebe, ne posvetna moč in modrost, ampak čistost serca, pobožnost duha. Zato si majhno in neznamenito izvoli, da veliko in mogočno osramoti. Zato je tudi okoli zibelji svojega Edinorojenega najprej uboge, priproste pastirje zbral, njih najperve udeležil veselja in sreče, da so videli Gospodovega maziljenca.

Sklep.

Tako smo toraj ob kratkem premišljevali največi dar božje ljubezni, — svojega Zveličarja pri njegovem rojstvu ležečega v jaslicah. Naj bi pač to premišljevanje v nas obudilo, kakor je v pastircih, pobožne, ponižne, Bogu vdane misli, in terdne sklepe resničnega poboljšanja, da nas Zveličar ob dnevu sodbe, ko se nam bo razodel v vsej svojej oblasti in časti, od sebe ne pahne. marveč nas za svoje spozna, in nas vzame v svoje večno kraljestvo! Amen.

Pridiga za praznik sv. Štefana.

(Od ljubezni do sovražnikov.)

„In Štefan je pokleknil, in z velikim glasom vpil rekoč: Gospod! ne prištevaj jim tega greha.“

(Dj. apost 7, 58.)

Vvod.

Včeraj smo obhajali veselo rojstvo Sina božjega, danes pa obhajamo praznik sv. Štefana, prvega mučenca; včeraj, pravi svet učenik, so angelji čast in hvalo Bogu na višavah prepevali, danes pa so sv. Štefana z velikim veseljem v nebesa spremljali; včeraj se je naš Gospod iz najčistejše device rodil, danes pa se je duša prvega mučenca od svojega telesa ločila; včeraj je bil Kristus v slabe plenice povit, danes pa je bil sv. Štefan z neizvenljivim vencom večnega življenja obdarovan; včeraj je Kristus v revnem hlevu v terdih jasliah ležal, in danes je sv. Štefan, prvi mučenec, skoz nebeška vrata stopil.

Čudno se vam menda zdi, ljubi moji! zakaj da za tako veselim praznikom naenkrat pride spomin terpljenja in smerti; ali

nikar se ne čudite. Ravno s tem sv. mati katoliška cerkev kaže, da nam Jezus ni posvetne dobre volje prinesel, ampak učiti nas je prišel, da se ne pride po poti veselja, ampak po poti terpljenja v večno življenje. Po poti terpljenja je tudi sv. Štefan v nebesa prišel. Bil je še mladenec, lepe postave in zalega života in lahko bi si na dolgo življenje upanje delal; ali on ni hrepenel po posvetnem veselju, kakor zdajni mladi ljudje, in razuzdana dobra volja mu je merzela, njegovo serce je le od ljubezni do Boga gorelo in bilo tako vneto za božjo čast, da je med vsemi kristjani prvi svojo kri za Jezusovo vero prelil. Od vseh strani so kamenje na-nj lučali ter ga na tla pobili, on pa je na kolena pokleknil, roke in oči proti nebesom povzdignil in molil: „Gospod! ne prištevaj jim tega greha!“ In to njegovo lepo zadržanje vam želim v zgled postaviti, če rečem:

I. Ne samo prijateljev, ampak tudi sovražnike moramo ljubiti, sicer ne bo naša duša zveličana, in

II. kakošna mora naša ljubezen do sovražnikov biti.

Sv. Duh! ki si sv. Štefana razsvetlil, razsveti tudi mene in moje ljube poslušalce. Vi pa se pripravite!

I. del.

Sovražnike svoje ljubiti, je težka dolžnost; tistim dobro želeči, kateri nam hudo želijo, se nam grenko zdi, in za tiste moliti, ki nas preganjajo, temu se naše meso in naša kri zoperstavlja; vendar nam je Jezus to tako zastopno zapovedal, da nobeden o tem ne more dvomiti, in tako oestro, da tisti, ki svojega sovražnika ne ljubi, ne sme imeti upanja, da bi v nebesa prišel. „Slišali ste, pravi Jezus, slišali ste, da je bilo starim rečeno: prijatelja ljubi, sovražnika pa sovraži; jes pa vam rečem: ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, ki vas sovražijo in molite za nje, ki vas preganjajo in opravljajo, potem bote otroci svojega nebeskega Očeta, ki daje solncu sijati črez dobre in hudobne in pošilja dež nad pravične in krivične. — Zakaj kakošno plačilo bote imeli, če le tiste ljubite, ki vas ljubijo? Ali ne storijo tega tudi očitni grešniki? In kaj posebnega storite, če le svoje brate in prijatelje pozdravljate? Ali ne storijo tega tudi ajdje? Bodite tedaj popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“

Vidite iz tega, ljubeznjivi moji! če prijatelj svojega prijatelja, če brat svojo sestro, revež svojega dobrotnika ljubi in rad ima, ne stori nič posebnega in sme le majhno plačilo v nebesih upati; zakaj tudi ajdje ljubijo svoje brate, tudi judje svoje dobrotnike spoštujejo in tudi turki svojim prijateljem vse dobro želijo; ampak če hočete Bogu kaj posebno dopadljivega storiti in si posebno veliko zasluženje v nebesih pridobiti, morate tudi svoje so-

vražnike ljubi, merate tudi za tiste moliti, ki vas čertijo in preganjajo in vse dobro želeti tistim, ki vas zaničujejo ali se iz vas norea delajo. In ko bi mi še toliko dobrega storili, kaj nam vse pomaga, če svojim sovražnikom iz serca ne odpustimo? „Resnično vam povem, pravi Jezus, če bote vi svojim sovražnikom odpustili, bode vam tudi moj Oče nebeški odpustil vaše grehe; če pa vi ne bote odpustili, vam tudi moj Oče nebeški vaših grehov ne bo odpustil.“ — In kakor je on učil, tako je tudi storil. Bil je za uho udarjen, pa je lepo mirno odgovoril, bil je opljuvan in zaničevan, pa je molčal, bil je bičan in sternjem kronan, pa se ni jezil; nobene kletve ni bilo iz njegovih ust slišati in nobena jeza ni njegovega milega obraza skalila, ampak voljno je terpel, kakor jagnje, ki se k smerti pelje in svojih ust ne odpre. Ravno tako je storil tudi sv. Štefan. Njegovi sovražniki so ga iz mesta vlekli in s kamenjem posipali; on pa je za nje molil in prosil, dokler se ni zadnja kaplja njegove kervi sterdila, zato pa je tudi videl nebesa odperta in Jezusa sedeti na desnici božji.

O ljubi moj kristjan! ti, ki za vsako malo besedo svojemu bližnjemu zameriš, in morebiti veliko tednov jezo v svojem sercu deržiš, pridi sem in uči se od sv. Štefana, kako se moraš proti svojemu bližnjemu zadržati. Tvoj bližnji je morebiti kedaj kake besede črez tebe govoril ali ti morebiti za kake krajarje škode storil, in zavoljo tega si jezen na njega, ga ne pogledaš, če ga srečaš in mu vse hudo želiš in praviš, da mu nisi vstanu odpustiti. Zapomni si, da tudi tebi Bog grehov ne more odpustiti, da je vsa tvoja molitev lažnjiva in da tvoja božja služba nič ne velja, ker je tvoje serce sovraštva napolnjeno.

Kristus pravi, če te kdo na desno lice udari, nikar ga ne udari nazaj, ampak še levo lice mu nastavi, če te hoče udariti; ali ko bi se tebe tvoj sovražnik le z majhnim perstom dotaknil, gorje mu, jes ne bi hotel mesto njega biti, in ti vendar upaš, da ti bo Bog milostljiv in usmiljen. Nikar samega sebe ne goljufuj; s kakoršno mero ti drugim meriš, s tako bo tudi Bog tebi nazaj meril; odpusti in tudi tebi bo odpuščeno, če pa ti ne boš odpustil, tudi Bog tvojih grehov ne bo odpustil. In ko bi ti vse ljudi ljubil, kar jih pod solncem živi, pa bi le enega samega sovražil, ne bi bil zveličan. Kaj pa še le tedaj tiste kristjane čaka, ki cele tedne, mesce in leta ne pregovorijo, se pravdajo, preklinjajo in sovražijo do drugega in tretjega roda. „Kdor ne ljubi, pravi sv. Janez, ostane v smerti“, tedaj kdor hoče zveličan biti, mora vse ljudi ljubiti, tudi sovražnike. Kakošna pa mora naša ljubezen do sovražnikov biti, vam bom pokazal v

II. delu.

Kako se morajo sovražniki ljubiti, vam je pač težko povedati; zakaj ni skoro kerščanske resnice, od katere bi ljudje tako malo

zapopadka imeli, kakor od ljubezni do sovražnikov. Zato vam priporočam, da vselej svojega spovednika za svet vprašate, kedar kateri jezen postane, oni bodo vam najbolje povedali, kako da se imate zadržati.

Naša vera, ki nam zapoveduje sovražnike ljubiti, ne zahteva od nas, da bi jim morali vse po volji storiti in storjene krivice čisto nič ne občutiti. Naš Zveličar sam je ostro svoje sovražnike svaril in jim krivico očital. Sv. Štefan jih je imenoval terdovratneže, ki se sv. Duhu vstavlja, in sv. Pavelj jim je rekel, da so sinovi hudičevi in sovražniki vse pravice. Tako tudi mi ne moremo veseli biti, če nas kdo udari, ampak nevolja nas zgrabi, in če nam kdo na njivah ali travnikih škodo dela, se slobodno za pravico potegnemo, če nas kdo v greh zapeljati hoče, se ga slobodno ogibljemo in ni nam treba, ž njim govoriti. Ali če potem tak sovražnik pa je lačen, daj mu jesti, če je žejen, daj mu piti, ravno tako, kakor da te ne bi bil nikoli razžalil. Marsikateri gospodar pride k spovedi in pravi: „Hlapca sem kregal, ker se je po noči potepal, zdaj pa je hud na me.“ Marsikatera gospodinja se obtoži in pravi: „Sem deklo skregala, ker včasih pozno domu prihaja, zdaj pa je jezna na me.“ Ljubi gospodarji in gospodinje! le svarite svoje posle in jim očitajte njihove nemarnosti, čeravno se po tem na vas jezijo in vas težko vidijo, takega sovraštva se vam ni treba bati, to je vaša dolžnost in je Bogu dopadljivo. — Nekateri so obtoži in pravi: „Moj sosed mi je veliko škodo naredil, zato sva se kregala in zmerjala in veliko nepotrebnega eden drugemu povedala.“ To je prav, da se za svoje pravico potegneš in sebe in svoje škode varuješ, pa to ni prav, če zraven kolneš in se tepeš in potem dolgo časa več ž njim govoriti nočeš. — Marsikatera ženska se obtoži in pravi: „Sem gerdo znanje imela, zdaj pa me je začela vest peči ter sem tako huda na tistega, ki me je zapeljal, da ga ne morem več pogledati in mu tudi nobene lepe besede dati.“ Veš, ljuba moja! to ni nobeno sovraštvo, Bog daj, da ga ne bi nikoli več prijazno pogledala in brez velike potrebe nikoli več ž njim govorila! Sv. Pavelj sam nas opominja, rekoč: „Bratje! če se med vami znajde kak pijanec ali tat ali nečistnik, s takim ne govorite, ampak s perstom na-nj kažite.“

Zraven tega pa, čeravno svojega bližnjega svarite, čeravno se njegove prijaznosti ogibate, ne smete njemu vendar nič hudega želeti, ampak vse dobro mu morate želeti in tudi storiti, če drugega ne morete, vsaj molite za-nj; tedaj bote tudi vi sv. Štefanu podobni, ki je za svoje sovražnike molil, in tudi vam bodo se nebesa odperla in bote videli Jezusa sedeti na desnici božji.

Ljubi moji; brez sovražnikov še ni bil nikoli nihče na zemlji, in tudi vi jih bote imeli, čeravno jih zdaj še nimate; zato vas vprašam; ali pač ljubite vi svoje sovražnike? — Pa tega berš ko ne sami ne veste, ali jih ljubite ali ne, zavoljo tega vas vprašam:

Ali želite kedaj, da bi se vašemu sovražniku kedaj kakošna nesreča primerila ali da bi se mu kaj hudega prigodilo? „Ne, pravite, tega nikoli ne želim.“ Ko bi vaš sovražnik lačen in žejen prišel, in vas za kos kruha prosil, ali bi mu ga dali? „Da, pravite, dal bi mu ga.“ Ali tudi molite za svoje sovražnike? mi še povejte. „Da tudi molimo! pravite. No tedaj blagor vam, vi ljubite svoje sovražnike in ste otroci nebeškega Očeta, ki vas ne bo zaverigel in ne pogubil. Med vsemi čednostmi, katere nam sv. vera nalaga, je ljubezen do sovražnikov najtežja, pa tudi najlepša in največje vrednosti. Beremo od nekega očeta, da je imel tri sinove in jim je svoje premoženje tako razdelil, da je vsak enako dobil. Imel je pa tudi še zlat perstan, ki je bil silno veliko vreden, in ni vedel, kateremu bi ga naj dal, ker je vse enako rad imel, misleč, če ga enemu dam, bom una dva razžalil. Rekel jim je tedaj: Svojega dragega perstana zdaj nobenemu ne dam, ampak čez leto dni ga bom dal tistemu, ki bo v tem letu najboljšo dobro delo storil. Leto je preteklo in prišel je najstarejši sin in je rekel: „Moj prijatelj mi je veliko denarja izročil, in tega nobeden ni vedel, kakor jes pa on; čez malo časa pa je umerl in jes bi bil lahko vse obdržal, pa sem vendar vse do zadnjega vinarja dal njegovi ženi.“ Moj sin! je rekel oče, ti si prav storil, pa ko bi bil drugače storil, ne bi bil ne kristjan in ne moj sin.“ — Potem je prišel srednji sin in je rekel: „Eden je padel v vodo in bil bi vtonil, ali jes sem za njim skočil in mu življenje rešil.“ „Moj sin! je rekel oče, ti si boljše delo storil kakor tvoj brat, ker si lastno življenje v nevarnost postavil za bližnjega.“ — In ko je prišel najmlajši, je rekel: „Moj sovražnik je spal kraj globokega brezdna; ko bi ga bil ondi pustil, bi gotovo v brezdno padel in konca vzel, jes pa sem ga zbudil in v stran potegnil, in mu življenje ohranil.“ Na to je oče rekel: „Tebi moj sin dohaja moj perstan, zakaj kdor sovražnika ljubi, ima gotovo dobro serce in je svojemu Bogu najbolj podoben.“

O, odpustite tedaj tudi vi eden drugemu, ljubite svoje sovražnike in storite dobro tem, ki vas preganjajo in molite za tiste, ki vam hudo hočejo; tedaj bodo tudi vas, kakor sv. Štefana, angelji v nebesa spremljali. Amen.

Pridiga za nedeljo pred novim letom.

(O bogoljubnem življenju.)

„In Ana ni šla od tempeljna, in je s postom in molitvami noč in dan Bogu služila.“
(Luk. 2, 27.)

V v o d.

Kratka, pa vendar velika je hvala, katero daje današnje sv. evangelje brumni in bogaboječi vdovi, sveti Ani. Že štiri in osem-deseto leto je doživela, in ni nehala in se tudi ni naveličala, Bogu zvesto služiti. In zato bo češčena in hvaljena, ker je bila od zjutraj do večera vedno pridna ter ni nobene ure, nobene minute svojega življenja z lenobo ali malopridnostjo potratila, ampak kakor sv. pismo pravi: Bogu je služila noč in dan. Češčena bo in hvaljena, ker je skoz svoje celo življenje vedno za svojo dušo skerbela in vsak dan, vsako uro z molitevjo postom si pri Bogu novo zasluženje pripravila, kakor sv. pismo pravi: „s postom in molitvami je Bogu služila.“ V tem obstoji kratka, pa velika hvala prerokinje Ane; ona ni bila lena ali malopridna, ampak delavna, in njena dela niso bila posvetna, ampak nebeška.

To dvojno hvalo sv. vdove Ane vam tudi jes ljubi moji poslušalci! pred oči postavim in vas prosim, da bi tudi vi svoje življenje tako vravnali. Dnevov svojega življenja ne smete zapravljati z lenobo, pa tudi preveč v posvetne misli in skerbi ne smete zakopani biti. Zato rečem:

I. Vaše življenje ne sme biti malopridno, ampak delavno; in

II. Vaša dela ne smejo biti posvetna, ampak nebeška.

I. del.

Dostikrat sem se že čudil črez tiste besede kraljevega pre-roka Davida, s katerimi dušno slepoto nekterih Judov tako milo objokuje, rekoč: „Oni niso marali za obljubljeni dežel.“ — Res je, da je bila obljubljena dežela najlepša, kar jih je kedaj solnce obsijalo, pa bila je zraven le posvetna reč, na katero se človek ne sme preveč navezati. Naj bo zemlja rodovitna, kakor koli hoče, ostane vendar zmiraj kraj terpljenja, dolina solz; zatorej mislim, da Davidu ne bi bilo treba toliko žalovati, ker Izraelci niso marali za obljubljeni dežel. — Še bolj pa se nad tem čudim, da je

Bog otrokom, ki svoje stariše ubogajo, dolgo življenje obljubil, ker čim dolže človek živi, tim več mora terpeti in tim poznej večno zveličanje doseže. Kaj tedaj mislite, ali jim ni zadosti žalostno plačilo obljubil?

Jes vam ne mislim na to naravnost odgovoriti. Vprašajte sami svetnike božje, ki že večno veselje v nebesih zavživajo, in oni bodo vam soglasno odgovorili, da je naša zemlja in naše življenje na zemlji velik dar božji, ker le tukaj nam je mogoče zaslužnje si za nebesa pridobiti in mero večnega zveličanja povišati. Oni bodo vam povedali, da je dolgo življenje velik dobiček za človeka, ker, dokler živi, lahko zmiraj nove in lepše čednosti doprinaša ter krono, ki ga v nebesih čaka, vedno z lepšimi biseri kinča. — Svetniki bodo vam pokazali na veliko bogaboječih devic, katere so v samoti živele in vendar le tožile, da so jim njih ure prehitro pretekle. Pokazali vam bodo na veliko sv. mož, ki so si še pri spanju odtergali, da so Bogu služili, ker po dnevu niso zadosti časa imeli. Pokazali bodo vam puščavnika sv. Antona, ki je cele noči z molitvami in svetimi psalmi prebudil in ko je zjutraj zarja napočila, s sveto nevoljo zaklical: zakaj se prikazuješ solnce s svojo neprijetno lučjo ter mene v premišljevanju večne luči motiš? Vam pa, malopridni ljudje, je dostikrat ob nedeljah in praznikih dolg čas, in ne veste si kaj početi. Vi bi radi kratkočasno živeli in ne pomislite, da bodo vam dnevi vašega življenja tako prehitro pretekli.

Res je, kristjani moji! časa vi ne veste prav obrajtati. Sv. Lovrenc Justinijan pravi: „Čas vejo tisti najbolj obrajtati, kateri so ga že zgubili.“ Stopite v svojih mislih na peklenki prag in vprašajte pogubljene, kaj je na tem svetu največ vredno? Vsi bodo vam nasproti kričali, da ima čas največ vrednost. Še po tolikih sto let iz globočine pekla vpijejo le za eno tistih ur, ktere se v nesramnih tovaršijah, v nemarnih pogovorih, pri nezmerni jedi in pijači tako dostikrat zapravijo; prosijo božjo milost le za eno tistih minut, ktere vi ne veste kako obrniti. In ko bi njih prošnja bila uslišana, kako dobro bi ta čas obrnili? Kakošno žalost bi čez svoje grehe občutili? Kako bi prosili in zdihovali, naj bi se usmiljeni Oče tudi čez nje usmilil, naj bi si pustil svoje serce omečiti, da jim odpusti! Pa tudi najmanjši čas je njim odrečen, med tem ko ga vi imate, kolikor ga hočete.

Če svojega časa dobro ne obračate, bode vas zato Bog kaznoval na smertni postelji; v smertni uri bote zastonj za daljše življenje prosili; čeravno bote obljubili, da hočete znanprej bolj kerščansko živeti, bode vam božja pravica nit vašega življenja brez vsega usmiljenja odrezala ter vam podelila, kar ste si zaslužili.

In zdaj se ne čudim več, zakaj je David tako milo toževal, da je Bog otrokom tako obljubo naredil, ker spoznal sem, da je čas življenja za človeka največi dar, največi dobiček, zakaj le v

življenju more pokoro delati in si nebesa služiti. Ali mi vendar le malo časa živimo in smo podobni tistim lučim, ki se v ponočnem zraku vžgejo, lepo zasvetijo, pa naenkrat zginejo. Zato pa tudi zaničujemo posvetno in se k nebeškim željam vzdignimo. O tem pa v

II. delu.

„Solnce vstane z vročino, in posuši travo in njeni cvet odpade, in njena lepa podoba zgine; tako bo tudi bogatin v svojih potih zvenil“, govori sv. Jakob (1, 11.). Te besede so zadosti, da spoznamo, da ne smemo svojega serca preveč na posvetne reči vezati. — Že ajdovski učenik Seneka se toži, da imajo mladi ljudje preveliko skerb za svoje truplo; ker marsiktera oseba, naj bo ktega koli spola, se pogostoma pred zercalom ogleduje, svojo podobo zaljša in lišpa, nasproti pa cele tedne pozabi, v svojo vest pogledati in gerde madeže in globoke rane svoje duše zaceliti.

Drugi sicer nimajo tako praznih, pa vendar le posvetna dela. Eden namreč premoženje na kup spravlja, drugi ga spet zapravlja; ta bi rad bil od vseh češčen in hvaljen, uni pa svojega bližnjega z obrekovanjem ob dobro ime pripravlja; ta svoje otroke preveč ljubi in razvadi, drugi pa jih stradati pusti, ali nobeden Boga za svet ne vpraša, nobeden njega za milost in za pomoč ne prosi.

Ljubi moji! danes je poslednja nedelja tega leta, kako smo ga preživeli? Položimo roko na serce in vprašajmo se, ali nismo več hudega kakor dobrega storili, ali nismo bolj za truplo, kakor za dušo skerbili, ali nismo več slabih, kakor dobrih del doprinesli. Ali smo se varovali slabih priložnosti, ali smo bili pri molitvi in pri službi božji prav pobožni, ali smo se očistili s pravo pokoro svojih grehov, ali smo vredno prejeli telo Jezusa Kristusa? in gotovo bode nas mnogo občutilo, da naša vest ni prav mirna.

Ko bi mi s tem letom tudi svoje življenje končali, kar se lahko zgodi, kaj pravite, kako sodbo bi nam večni sodnik odločil? Po vsej pravici bi nam lahko očital: Vi ste se v svojem življenju veliko trudili in ljudje so vas desti obrajtali, ali v bukvah življenja vašega imena ne najdem. Vi ste s svetom v prijaznosti živeli, ali za prijaznost vašega Boga vam ni bilo mar. Vi ste sicer svoje otroke izredili, ali straha božjega in kerščanske čednosti niste v njih serca zasadili. Vi ste svoji žlahti pomagali in svojim prijateljem veliko dobrega storili, ali na sebe ste pozabili. Vi ste svoje premoženje pomnožili, ali božje darove ste sami radi zapravili. Ves čas vašega življenja je tedaj za vas zgubljen in kaj vas zdaj drugo čaka, kakor zaslužena kazen — večno terpljenje?

Ali zdaj še je čas, zdaj še lahko božji jezi uidete. Spoznajte svoje hudobno življenje, odkrijte svoje serce pred božjim obličjem in kličite k njemu v duhu ponižnosti: Moj Bog! kako neumno,

kako nespametno smo do zdaj živeli; vse, karkoli smo zavoljo sveta storili, bode s svetom konec vzelo, vse pa, kar bi bili v tvojo čast storili, bil bi nam ti večno povernil. Mi smo nehvaležnemu svetu služili, ki nas ne more nikoli srečnih storiti, kdor pa tebi služi, ta služi zvestemu, pravičnemu, vsemogočnemu in večnemu Gospodu.

Usmiljeni Oče! ti nas vidiš pred svojim obličjem, naš, svoje otroke, s skesanim in potertim srcem. Ti veš, da smo to leto hudobno živeli in tebe mnogokrat razžalili; pa imej poterpežljivost z nami, mi se hočemo poboljšati. Še malo časa nas pusti živeti in mi ti bomo zadosti storili in neutrudljivo še za tisti čas delali, kterege smo do zdaj nespametno potratili. Svojim posvetnim opravkom bomo za tvojo službo toliko časa odtergali, da boš spoznal, da od zdaj za tebe živimo, ne pa za svet. Da, le tisti čas bomo za srečnega šteli, s katerim bomo za tebe, za nebesa, za svojo dušo in za večno zveličanje živeli. Amen.

Pridiga na starega leta dan.

(Kako smo staro leto dokončali.)

„Dobro vojskovanje sem vojskoval, tek dokončal, vero ohranil.“ (Tim. 4, 7.)

V o d.

Kmalu, kmalu se bo solnce za hribe skrilo, pa tudi kmalu, kmalu bo to leto od nas slovo vzelo; le nekaj kratkih ur še in utonilo bo to leto, kakor kaplja v globokem morju neznane večnosti; le nekaj kratkih ur še, in zginilo bo pred našimi očmi dva in petdeset tednov, kakor ponočne sanje, od katerih zjutraj nič drugega ne vemo, kakor da so se nam senjale; le nekaj kratkih ur še, in preteklo bo tristo in petinšestdeset dni, tako naglo, kakor če blisk skoz oblake švigne: in kaj nam bo od vsega tega ostalo? Nič drugo, kakor naša dobra ali slaba vest, ki nas bo v večnost spremila in pred božjim stolom ali tožila ali zagovarjala. Danes je zadnji večer tega leta; prišel bo tudi našega življenja zadnji večer ter bomo od svojih starišev, bratov, prijateljev, in od vsega, kar nam je na svetu ljubo in drago, na vekomaj slovo vzeli. Kedaj da bo tisti grenki večer naše ločitve prišel, ne vemo, ali to gotovo vemo, da bo za marsikaterega prišel že prihodnje leto. Če meni tega ne verujete, pojdite na pokopališče in vprašajte mertve, ali so mislili lani na to, da bodo tako zgodaj v merzli zemlji počivali? Ali naj pride prej ali poznej, naj pride danes ali jutre, gorje nam! če nas nepripravljene najde; vsa leta našega življenja,

vsi tedni in dnevi, vse ure in minute bodo zoper nas pričale in nas tožile. Vsa naša dela bodo na tenko tehtnico božje pravice položena, in ako bodo slaba dela več potegnila, kakor dobra, oh kdo nam bo pomagal? Nihče, ker še takega zemlja ni rodila in nebesa ga ne poznajo, zato bomo brez usmiljenja vekomaj zaverženi. Premišljujmo torej danes, kakor nekdanj prerok Izaija, v pričo Boga vsa svoja leta v britkosti svoje duše; premišljujmo, kako smo to leto preživeli, kako Bogu služili in kako dolžnosti svojega stanu dopolnjevali; sodimo sami sebe, da ne bomo na unem svetu sojeni.

Ljubi moji! danes se še vaga naše življenje, danes so nam še nebesa in pekel odperta; kakoršno naprejšetje bomo danes naredili, tako bomo tudi prihodnje leto živeli, torej mislim, da ni potreba, vas posebno opominjati, da me zvesto poslušate!

Razlaga.

Bog je to leto, od kterega mi zdaj slovo jemljemo, poln kelih jeze in togote zemlji namenil, in semtertje ga je na bližnje in daljne dežele tudi razlil, ali naše kraje ni nobena kaplja tega grenkega keliha zadela; namenil pa je bil tudi zemlji poln kelih blagoslova in milosti in tega je večjidel na naše dežele razlil.

Nekatere rodove je to leto Bog s šibo potresa pretepel ter živino, ljudi in njihovo premoženje v zidovju zasul; mestom in vasem je s plamenom strašnega ognja svojo jezo oznanil, njih pohištvo in posvetno blago grozovitno končal, da poprej bogati zdaj v večjem uboštvu, kakor berači, milost drugih dobrih ljudi na pomoč kličejo. In mertvaški angelj še zdaj ljudi po svetu grozovitno mori, in Bog mu še ni zapovedal, da je že zadosti človeške kervi prelil; že v bližnjih deželah ljudi z mečem neznane kuge davi in hiše vseh prebivalcev sprazni, tudi šum vojske še vedno na naša ušesa bije ter stariše in otroke, brate in sestre z močno roko loči ter s človeško kervjo zemljo napaja.

Glejte, preljubi bratje in sestre moje! vseh teh nesreč pa naša dežela ne pozna. In Bog ni samo te šibe, katero smo si s svojim pregrešnim življenjem zaslužili, od nas odvernili, ampak še s svojim blagoslovom nas je po obilnosti obdaroval: ljubo zdravje nam je ohranil, naše žitno polje in vinograde nam je pred točo in slano obvaroval, žitnice nam je z žitom in sode z vinom napolnil. Kako pa vi te dobrote obračate, kako se mu za nje zahvaljujete? Nek učen mož Salvijan po imenu vpraša: „Morebiti smo božje oltarje z darovi obložili? Morebiti smo revnim bolj pogostoma ubogajme dajali? Ali smo se svojih grehov bolj očistili? Ali dolžnosti svojega stana bolj natanjko spolnovali? Ne, odgovori ravno ta mož, mi smo bili po tem časnem blagoslovu tako oslep-

ljeni, da smo na Boga in na svojo dušo pozabili. On je naše žitne stoge napolnil, mi pa smo na-nj pozabili ter z bogatinom v sv. evangelju rekli: Moja duša, zdaj imaš vsega zadosti, zdaj jej in pij in bodi dobre volje. Ali so kedaj ljudje v teh deželah Boga bolj žalili, kakor ravno zdaj? Ali ne delajo ravno tako, kakor da bi hoteli Boga iz dežele stepsti?“

Bog nam je ljubo zdravje podelil, iz velikih nevarnosti nas je rešil, kako pa smo se mu mi zahvalili? Sv. apostelj Pavelj nam pove, rekoč: „Kladvo smo v roke vzeli in dobrotljivo roko Sina božjega z nova na križ pribili.“ Če nam kateri človek kaj dobrega stori, kaj vse mi ne storimo, da se mu prikupimo in mu vsaj malo dobroto povernemo; celo neumni živini se hvaležni skazemo, le Bog, največja dobrota, nima te tolažbe, te časti in tega veselja, da bi se mu ljudje za njegove dobrote zahvalili; on je edini, katerega največkrat razžalimo.

Vi bote rekli: „Saj se mu zahvaljujemo!“ Ali ljubi moji! kako se mu zahvaljujete? Morebiti, da takrat, ko se na vaše blago spomnite, rečete: hvala Bogu, letos imamo vsega zadosti; ali te besede rečete le z ustmi, le iz navade, iz vašega serca pa ne pridejo, ker vaša dela pričajo, da ne govorite resnice. Zatorej če se še Bogu niste nikdar letos dostojno zahvalili, vsaj danes, zadnji dan tega leta prej cerkve ne zapustite, preden Bogu resnične hvale iz globočine svojega serca proti nebesom ne pošljete. On, dobrotljivi Oče, vam bo gotovo prejšno zamudo odpustil, bode dopadenje imel nad vami ter tudi drugo leto ne bo vaši hiši svojega blagoslova odtegnil.

Ali niste vi otroci, v tem letu svojim starišem dostikrat nehvaležni bili? Ali ste jih vselej ubogali, jim niste nazaj odgovarjali in jih preklinjali? Ali jim niste nikoli nič na skrivnem vzeli! Jim niste smerti voščili? Če pa vi starišem, katere vidite, niste hvaležni, kako morete biti hvaležni Bogu, katerega ne vidite? Zato gorje vam, ker naš Zveličar pravi, da bo ložej kamela prelezla skoz šivankino uho, kakor bogatinec v nebesa; pa vendar bo ložej še bogatinec v nebesa prišel, kakor nehvaležen otrok, kateri svojih starišev ne uboga.

Kako ste vi, častivredni očetje in matere, v tem letu dolžnosti svojega stana dopolnjevali? Kako ste zakonsko zvestobo, katero ste vpričo Boga prisegli, držali in kako eden z drugim poterpeli? Kako ste vi možje svoje žene spoštovali, in kako ste ve žene svojim možem pokorne bile? Kako ste svoje otroke v cerkev h kerščanskemu nauku pošiljali in jih pred slabimi tovaršijami varovali? Ali jih niste nikoli s svojim nemarnim zaderžanjem, s preprirom in kletvico pohujševali? Vsaka ura, vsaka minuta, v kateri svoje dolžnosti niste spolnili, bode vas jutre pred obličjem božjim tožila. — Ponižajte se tedaj danes pred božjo milostjo; prosite ga za odpuščenje; popravite, kar ste zamudili, kolikor vam

je mogoče; podučujte svoje otroke lepo in kerščansko, zdaj njih termo pripogibajte, dokler so še mladi, zraven pa se tudi sami lepega zadržanja navadite; drugega sveta vam ne vem dati, da bote mogli večnemu pogubljenju oditi, zakaj zavoljo otrok je bilo in še bo veliko starišev pogubljenih.

Kako ste na dalje vi svoje dolžnosti do družine spolnovali? Ali ste skerbeli za njih truplo, da jih niste lenobe in postopanja vadili ali jih s pretežkim delom oblagali? Ali ste jim v bolezni lepo postregli, za zdravila skerbeli in jim zaslužno plačilo odrajtovali? Ali ste skerbeli tudi za njih dušo? Ali ste se prepričali, da hodijo h kerščanskemu nauku, da nimajo nobenega grešnega znanja in da po noči doma ostajajo? Ali jih niste morebiti sami v greh napeljevali? — Gospodarji in gospodinje! če vi za dušo in truplo svoje družine nimate nobene skerbi, storite se deležni ptujih grehov, in tudi ptuji grehi so smertni grehi in vstanu vas od nebeškega veselja vekomaj ločiti. Celo takrat, ko bi vi sami čisto živeli, kakor angeljci, pa za družino ne bi nobene skerbi imeli, nimate milostljive sodbe upati.

In kako je tebi, ljuba mladina, to leto preteklo? Marsikteri mladeneč je lansko leto še z nedolžnim Janezom na Jezusovih persih slonel, v tem letu pa je z Judežem izdajavcem za nekatere minute živinskega veselja Jezusovo kri in svojo nedolžno dušo prodal; marsikatera deklica je bila lansko leto še Jezusova nevesta, angeljska družica na duši in truplu lepa kakor danica med zvezdami, ali danes, o žalost! je nevesta hudičeva, družica peklenskih duhov, omadeževana na truplu, še bolj pa na duši. Kaj misliš, ko bi morala zdaj v cerkvi glasno v pričo nas vseh svoje grehe oznaniti, kakošna sramota bi te prešla? Gotovo bi ti rajši bilo, ko bi se zemlja pod teboj odperla in te živo požerla, in glej, na sodnji dan boš morala vpričo vseh ljudi, vpričo svojih starišev, učenikov in znancev, vpričo celega sveta svoje grehe razodeti. Tudi takrat boš po besedah sv. pisma hribe prosila, da bi te pokrili in gore, da bi čez te padli, ali božja vsemogočnost tega ne bo pripustila, da te bo vsak očitno videl in spoznal. Če ti je tedaj še kaj za nebesa, tedaj opusti svoj ostudni greh, poverni se k Bogu in se čisto spovej, potem bo on tvoje grehe pozabil in ti jih tudi na sodnji dan ne bo več očital.

Povejte še tudi vi hlapci in dekle! kako ste svoje dolžnosti spolnovali? dostikrat ste se svojim gospodarjem in gospodinjam samoglavno vstavljali, njih goljufali in sami sebe plačevali. Velikokrat ste bili leni, zapravljivi in razudani v svojem življenju. Svoj zaslužek ste obernili na pijančevanje in na ošabna oblačila in za starost si je malikateri kaj prihranil. Večjidel vsi, kakor se meni zdi, ste pozabili, kar vam sv. apostelj Pavelj naroča rekoč: „Družina! ubogaj svoje gospodarje z vsem spoštovanjem, z voljnim srcem. ne le na oči, da bi se ljudem dopadli, ampak kakor Kri-

stusovi služabniki, ki iz serca božjo voljo dopolnjujejo“ (Efež. 6.) Najdejo se hlapci, — žalibog! da moram kaj takega povedati — ki veliko noči po vaseh prelazijo in gospodarju, ki jih opominja in svari, prevzetno odgovarjajo, rekoč: „Dan je tvoj, noč pa je moja.“ Ah, takemu zanikernemu človeku bo tudi na sodnji dan sodnik rekel: „Nebesa so moja, pekel pa je tvoj.“

Blagor tedaj vam, ki ste dolžnosti svojega stanu v tem letu zvesto dopolnjevali; vsak dan, katerega ste v božjem strahu preživeli, vam je v venec večnega življenja nove rože vpletel; gorje pa tudi vam, ki svojih dolžnosti niste spolnovali, vi bote zavreženi v tisti temni kraj, kjer je jok in škripanje z zobmi. Vtegnil bi morebiti kdo izmed vas reči: „Na unem svetu pač ne more vse tako natanjko iti, ko bi to bilo, kdo bi pa tedaj zveličan bil?“ — Oh, ljubi moj! ko bi Bog hotel, da ne bi bilo tako, pa bo še veliko bolj natanjko. Jes sem namreč samo vaša dela, in ta le po večem, pregledal, vaših misli in besed pa nisem nič sodil, dasiravno je po nauku našega Zveličarja ena nečista misel zadosti, nas na vekomaj nesrečne storiti. Gotova je resnica, da bo veliko več pogubljenih, kakor zveličanih, zakaj on ni zastoj govoril: „Veliko je poklicanih, ali malo izvoljenih.“

Šeststo tisoč mož je bilo v obljubljeni deželi poklicanih, pa samo dva, Jozue in Kaleb, sta bila izvoljena. O povejte mi, ali ni vredno stermeti, če pomislimo, da od šeststo tisoč poklicanih mož sta bila le dva izvoljena. Ko bi bil Bog samo pravičen, tedaj človeku skoro ne bi bilo mogoče v nebesa priti, ali v nebesih imamo tudi neskončno dobrotljivega in milostljivega Očeta, imamo našega brata Jezusa Kristusa, ki nam bo pomagal in nas ne bo pustil pogubiti, če bo le videl, da imamo resnično željo, njemu služiti. Zato pa slecimo s starim letom tudi stare grešne navade, in kakor bo staro leto od nas na vekomaj slovo vzelo, ravno tako tudi mi še nicoj našemu pregrešnemu življenju na vekomaj slovo dajmo, da bomo tudi mi s sv. Pavljom veselo reči zamogli, ko se bo našega življenja zadnji večer približal: „Dobro vojskovanje sem vojskoval, tek dokončal, vero ohranil; zdaj pa me čaka krona večnega življenja, katero mi je pravični sodnik obljubil, toda ne samo meni, ampak vsem tistim, ki njega ljubijo.“ Amen.

Pridiga na novega leta dan.

(Kaj so nekateri pretečeno leto delali?)

V v o d.

Nicojšno noč je staro leto od nas slovo vzelo in samo sebe zakopalo v neizmerno večnost. Bilo je sicer dolgo leto, vendar kako hitro je preteklo in kako kratko se nam danes dozdeva! Toliko zatega časa, toliko lepih dni, dolgih noči, vse je šlo in ne bo jih nikdar več nazaj. Zginila je ura za uro, pretekel je dan za dnevom in prešel je teden za tednom, in ni nam od njega drugega ostalo, kakor spomin, nekaterim žalosten, nekaterim vesel. Dosti jih je bilo še lansko leto tukaj, ali danes jih ni več videti in naše oko jih zastonj išče, ker tam v hladni zemlji na pokopališči že počivajo in ne vidijo več belega dneva in ga ne bodo nikoli več videli. Eno leto zmanjka eden, drugo leto drugi in ko bi nas kdo čez petdeset let iskal, bode malokoga izmed nas našel, morebiti celo nobenega, zakaj vse meso, pravi sv. pismo je trava, in vse človeštvo, kakor cvet trave na polji, in nobenemu ni tukaj ostati.

Sicer pa če prav premislimo, bi za marsikaterega dobro bilo, ko bi s starim letom tudi vse tisto zginilo, kar je bil v starem letu storil; hudobnež bi se slobodno veselil, ko bi bila njegova slaba dela za vselej pozabljena. Ali, ljubi moji! akoravno je staro leto od nas slovo vzelo, vendar zato ni popolnoma zginilo, ampak Bog ga bo enkrat spet pred nas poklical in na pričo vzeti, da nas prepriča, kako malo dobrega in kako veliko hudega da smo lansko leto doprinesli. In to bo tudi zapopadek mojega danešnjega govorjenja. Pretečeno leto bo veliko kristjanov na sodbi težilo, da so za nebesa malo, za pekel pa veliko storili.

Preden pa začnem govoriti, prosim vas za navadno poslušanje.

Razlaga.

Sv. pismo nam pravi od starega očaka Jakoba, da je sedem let bil pri Labanu za hlapca in si ni drugega vdinjal, kakor to, da bi mu njegovo mlajšo hčer za ženo dal. Ko pa je sedem let preteklo, Laban besede ni deržal in mu hčere ni hotel dati. Jakob se je zato jako jezil in rekel: „Zakaj si mi to storil; tako zvesto sem ti služil in ti me tako goljufaš?“

In ravno tako toži morebiti danes pretečeno leto zoper nas pred božjim sedežem. Vlani smo toliko lepih obljub storili, če nas Bog še živeti pusti, poboljšanje smo obetali in rekli, da hočemo vsi drugačni biti, da hočemo zapustiti svoje slabe družine

in raztergati svoje grešne navade ter le Bogu služiti, pokoro delati in za nebesa in dušo skerb imeti. Leto je preteklo, da ni duha ne sluha več od njega, kako slabo pa smo mi svoje obljube dopolnovali! kako malo dobrega storili, dasiravno smo toliko lepih priložnosti imeli!

Kolikokrat ste imeli čas, v cerkev iti, pridigo, sv. mešo in kerščanski nauk poslušati, pa to se vam ni poljubilo in vi ste rajši doma postopali brez vsega opravka, ste morebiti rajši v oštariji sedeli in denar zapravljali, kakor da bi k božji službi šli. — Koliko veselih in visokih praznikov je bilo skoz leto, pa vam ni nobenkrat na pamet prišlo, da bi bili sv. zakramente prejeli; temuč pijančevali ste, svojo ošabnost ste kazali in po božjih potih hodili iz tega namena, da ste ložej v slabi družčini svoje počutke pasli in svoje stariše slepili. Leto je proč in ga ni več; kaj pa vam je ostalo od vsega vašega lenega življenja? Vaše veselje je po vodi splavalo, vaša vest pa je vedno bolj obložena in bo težko pred Bogom obstala. — Koliko sv. postov vam je cerkev napovedala, kolikokrat so vam duhovni molitev priporočali, toda vi se iz same aanikernosti niste postili, ampak ste jedli do sitega, naj je bilo zjutraj ali zvečer, in niste molili ne pred jedjo ne po jedi, in ste angeljsko čiščenje opuščali iz same nemarnosti. Leto je proč in vaše roke so prazne vseh dobrih del; plačila ne bo nič, odgovornosti pa dosti. Oh, kako ste se goljufali! In ko bi danes pred sodbo božjo šli, kako močno bi se morali bati, da bi vekomaj pogubljeni bili!

Ali to se ni najhujše, da ste le malo dobrih del storili; večji odgovor vas čaka zavoljo tega, da ste storili dosti slabega in veliko grehov. Koliko svetih dni je preteklo, da ste v sovraštvu živeli, da od same jeze niste mogli ne jesti ne delati, da ste svojega bližnjega opravljali in obrekovali, danes je vsega konec, tednov in leta, samo vaš račun z Bogom še ni končan, temuč vas še čaka in jes se bojim, da bo ta račun iztekel na vašo nesrečo! — Kolikokrat ste, vi stariši videli svoje otroke, da ne ravnajo prav, da hodijo v družčine, v katere ne bi smeli hoditi, vi pa jim niste nikoli besedice rekli in jim njihovo voljo pustili, in če je kdo črez nje kaj rekel, ste jih še zagovarjali, mesto da bi jih svarili. Oh, kaj bo takrat z vami, ko se bo pravični sodnik pripeljal k sodbi in dušo vaših otrok iz vaših rok tirjal? Vi ne bote vedeli kaj odgovoriti in bote z vašimi otroci vred pogubljeni. — In vi otroci! kolikokrat ste lansko leto svoje stariše razžalili! Kolikokrat so vas stariši z lepa prosili in kolikokrat s huda opominjali, pa vi jih niste hoteli ubogati, ampak gerdo ste jim nazaj govorili, jih kleli ali jim celo smert želeli. Glejte zdaj je leto proč, ali vaša hudobna dela in vaše slabe besede so vse pred Bogom zaznamovane in ne bodo brez pokore odpuščene ne na tem in ne na unem svetu. — Vi fantje! Vam je Bog dal celo leto zdravo telo in močne roke,

vi pa ste mu zato le malo hvale vedeli, ker ste svoje zdravje zapravljali v pijančevanji in v ponočnih družčinah, in svoje roke ste slabili v nesramnih delih. Oh, naredite danes račun od celega leta in seštejte, koliko tisučkrat ste zakleli in koliko klafanja ste storili in gotovo je tega več skupaj prišlo, kakor vaše molitve. Pomislite pa tudi, kaj bo enkrat, ko vas bo pretečeno leto tožilo na sodbi božji; če se ne bote poboljšali in spokorili, je vaša duša zgubljena in nimate več milosti upati. — In ve dekleta! Bog vam je dal pošteno serce in lepo postavo; ve pa ste pretečeno leto svojo nedolžnost tolikokrat v nevarnost postavljale, ste svojo glavo in svoj život lišpale, da bi drugemu spolu dopadle in ste premišljevale gerde reči in ste znanje imele z nemarnimi ljudmi. Ah, in dobrih del imate tako malo pokazati, in da bi Bogu dopadle, ste si tako malo prizadevale. Glejte, za vas je leto zgubljeno, in ko bi danes umerle, kako žalostne bi na sodbi stale, ker bi bile morebiti ve-komaj pogubljene! Oh, dajte si vendar dopovedati, da sreča le v nedolžnem in poštenem sercu raste, ter ne tratite svojih mladih let z grešnim znanjem, temuč služite Bogu, ki vam bo najbolj obilno vašo skerb poplačal. — In mi vsi, kar nas je, moramo spoznati, če sami sebe sodimo, da bi bili lahko pretečeno leto vse drugače živeli, kakor pa v resnici smo. Koliko dobrih del smo zamudili, pri katerih ne vemo drugega vzroka povedati, kakor svojo nemarnost. Kolikokrat nas je vest opominjevala, da naše življenje ni po božji zapovedi, ter nam je rekla, da je treba pokoro delati za grehe naše mladosti, mi pa nismo porajtali na njen glas, in smo živeli nezmerno in mehkužno in nismo pomislili na besede sv. pisma, ki pravijo, da mehkužniki ne pojdejo v nebeško kraljestvo! Kolikokrat smo slišali duhovne govoriti od ostrogi pravice božje, ki še angeljem ni prizanesla, temuč jih je v peklenki ogenj vergla, mi pa smo greh na greh nakladali, in smo se vendar na njegovo milost zanašali, čeravno ni bilo poboljšanja videti ne od zunaj in ne od znotraj! Ena ura je bila zadosti za Marijo Magdaleno, da se je spokorila in k Bogu obernila, nam pa celo leto ni bilo zadosti! Tristo pet in šestdeset dni je pretečeno leto imelo, pa mi morebiti nismo enega dneva po božji volji preživeli; od nedelje do nedelje smo le delali za pekel in za večno pogubljenje, na nebesa pa smo malokedaj mislili in si tudi malo prizadevali, da bi jih kedaj dosegli.

O, ljubi moji! kedar bomo na smertni postelji ležali in kedar bo naša duša od zemlje slovo jemala, tedaj se bomo spomnili na vsa naša leta in tudi na pretečeno staro leto. „Oh, bomo rekli, kako neumni smo vendar bili, da smo za nebesa tako malo skerbi imeli! Ko bi nas Bog še pustil eno leto živeti, kako radi bi k božji službi hodili in kako lepo bi se v cerkvi zadržali; kako radi bi molili in s kako skerbjo se greha varovali. Dokler je čas, delajmo torej dobra dela, ker, kedar že smertna roka po nas sega,

takrat je za to prepozno; čas pa hiti in teče tako hitro, da nobena zver ne tako, in kedar se nit našega življenja vterga, je ne more nobeden človek več zvezati.

Svoje dni je na smertni postelji ležal kraljev služabnik, katerega je njegov kralj črez vse ljubil. „Kako ti naj plačam tvojo zvestobo, ga je kralj nagovoril, povej, kaj želiš v svojem sercu, vse ti bom privolil in ne boš izrekel take prošnje, da ti je jes ne bi uslišal.“ „Svitli kralj! odgovori mu bolnik, ko bi bil jes Bogu tako zvesto služil, kakor sem tebi, kako dobro bi bilo zdaj za mene; prosim te torej, usliši mojo prošnjo, podaljšaj mi le za eno uro moje življenje, da se bom spovedal in z Bogom spravil.“ „Oh, nesrečni človek! mu je kralj odgovoril, zakaj to prosiš, kar veš, da ni v moji oblasti, in česar ti ne morem privoliti; izberi si kaj drugega in karkoli moja kraljevska moč premore, boš vse dobil.“ „Jes zdaj drugega ne potrebujem“, so bile bolnikove zadnje besede. Potem je izdihnil svojo dušo, ki je šla uživati, kar si je v življenju zaslužila.

Glejte, tako se vtegne tudi nam na koncu našega življenja goditi. Zdaj imamo toliko lepega časa, toliko dni in tednov, pa vse v nemar pustimo; za vse drugo imamo skerb, samo za dušo ne, vsem bi radi dopadli in nikomur se zamerili, samo Bogu dopasti, si nič ne prizadevamo in njegove zamere se najmanj bojimo. — Ali prišla bo tudi za nas ura, ko bodo nas naši prijatelji zapustili in nam ne bodo nič več pomagati mogli. Takrat bomo tudi mi zdihovali in vsaj eno uro še živeti želeli, pa tudi nam ne bo nobena ura več privoljena. O zato si danes naprevzemimo tukaj pred živim Bogom in njegovim sinom Jezusom, da hočemo to leto, katerega smo danes nastopili, večo skerb za nebesa imeti, za svoje stare grehe pokoro delati in se novih skerbno varovati, da hočemo na svoje podložne gledati in jim zmiraj dobre zglede dajati in tako živeti, da, če nas to leto smertna kosa pokosi ter nas črez leto dni ne bo več tukaj, se bomo v nebesih snidli, kjer vse staro neha in je vedno vse novo, novo življenje in nova krona. Amen.

Pridiga za nedeljo pred ssv. tremi kralji.

(Kako skerb morajo imeti stariši za svoje otroke.)

„In je vstal, in vzel dete in njegovo mater, in je prišel na Izraeljsko zemljo.“
(Mat. 2, 20)

V v o d.

Srečen je človek, kateri božje povelje tako zvesto spolnuje, kakor Jožef in Marija, in srečni stariši, kateri imajo za svoje otroke toliko skerbi, kakor sta jo onadva za svoje dete imela! Komaj jima je angelj povedal, da Herodež Jezusu po življenju streže, sta vstala, bežala in še tisto noč skrivaj daleč v malo poznane kraje jo potegnili. In komaj sta se tam malo navadila, je že spet angelj prišel in rekel: „Jožef! vzemi dete in njegovo mater, in pojdi nazaj na Izraeljsko zemljo; Herodeža namreč ni več, ker umerl je, ki je hotel božjega Sina umoriti in ob življenje spraviti.“ In ročno sta brez godernjanja vstala in brez nevolje šla, kamur jima je božja roka kazala.

Ljubi stariši! tudi na vaših ramah sloni težek jarm, in velike dolžnosti vam je Bog naložil. Tudi vam angelj božji dostikrat po noči reče: „Vstani ročno in pojdi gledat, ali je tvoj sin doma, ali se tvoje hčere pošteno zadržijo“; vi pa nočete vstati in rajši dremljete in spite, skušnjavec pa pod vašo streho zleze in nedolžnost vaših fantov in deklet razterga in odnese. „Vstani, vam reče angelj božji, in ne pusti svoji hčeri ondi ležati, kjer je vse odpertó in kjer ima zapeljivost do njih vso oblast;“ vi pa ne ubogate in jim njihovo voljo pustite, ter se pobujšajo in zapeljejo in sebe in vas v sramoto spravijo. Ko bi bil Jožef čakal in se mudil le eno noč, ali morebiti le uno uro, bi bil lahko Herodež tudi Jezusa vjel in ga umoril, kakor je druge Betlehemske otroke. — Zatorej dajte si enkrat dopovedati in imejte večo skerb za svoje otroke, kakor ste jo do zdaj imeli; ker, če tudi ne pustite otrok v nemar, je vendar dostikrat vaša zanikernost vzrok, da vaši otroci nedolžnost zgubijo in zapeljivcem v roke pridejo. Imejte tedaj skerb, vam rečem, da se vaši otroci doma v vaši hiši ne pobujšajo in ne zapeljejo — o tem bom govoril v I. delu; imejte pa tudi skerb, da se vaši otroci zunaj vaše hiše od drugih ljudi ne pobujšajo in ne zapeljejo — o tem bom pa govoril v II. delu.

Poslušajte me, kakor po navadi, s poterpežljivostjo in z voljnim srcem, in pripravite se!

I. del.

Nekateri otroci so sicer pridni in se lepo zadržijo, ali tudi najboljšemu otroku ne smete preveč zaupati, ampak svoje oči morate vedno nanj obrnjene imeti. Veliko otrok se pohujša in zapelje po njihovih lastnih bratih in sestrah, in kar se je nekdaj brumnemu Davidu zgodilo, se tudi še v naših časih velikokrat zgodi, David je bil skerben oče in je zmiraj na svoje otroke gledal in jih lepo učil, samo enkrat jim je spregledal in jih same pustil na gostijo iti, in ročno je njegov Amon svojo lastno sestro Tamaro v nečistost zapeljal. — Vi pa si ne daste nič dopovedati in pustite otroke obojega spola skupaj ležati češ, otroci so, kaj bi to bilo za nje nevarno? — Dobro veste, da je vaša hči že vsa razuzdana in da z moškim spolom po noči vesuje, in vendar pustite, da njena mlada in nedolžna sestra pri njej leži ter vse, kar je gerdega in nemarnega, od nje sliši in vidi. Pa tudi vi sami se dostikrat sredi hiše preoblačite, in zjutraj, ko vstanete, in zvečer, ko greste ležat, ste vsi razgernjeni, vsi skoro nagi, bi rekel, češ, kaj to otrok opazi? — Oh, ljubi moji! otrok vse dobro zapazi, velikokrat še bolj, kakor odrasčeni človek. Ko bi se vi v spovednico vsedli in slišali, kaj se včasih vaši otroci obtožijo, bi vam lasje po konci vstajali in kri po žilah zastajala. Pa tudi meni kri zastaja, ko kaj takega slišim, in nejevolja me tare, pa ne zavoljo vaših otrok, ki so nedolžni, temuč zavoljo vas, hudobni stariši, ki nimate nobene sramožljivosti ne v besedi in ne v djanju in se ne daste posvariti ne z lepa in ne s huda. Poznam veliko fantov in deklet, ki so prav k brumnosti nagnjeni in imajo žlahtno serce, ter bi gotovo tudi prav lepo in čisto živeli, ko bi le doma ne bili med takimi ljudmi, od katerih nikoli lepe besede ne slišijo in le greh in razuzdanost vidijo.

Česar pa vi stariši ne pohujšate, to spači in zapelje vaša družina. Tolikokrat sem vam že povedal, da bi bilo boljše, ko ne bi nobenega hlapca, nobene dekle imeli, da bi bilo boljše, ko bi koprive in ternje po vaših njivah rastlo, kakor da tako razuzdano družino pri hiši terpite. Vi sicer pravite: kako pa bom delal, če ne bom družine imel? Neumneži! kaj pa vam pomaga, če svoje polje pridno obdelate in dobro pognojite, ako pa Bog rodovitnosti ne da? Kaj pomaga, če od jutra do večera po zemlji rijete, pa blagoslova božjega ni pri vašem delu? „Kdor hišo zida, pravi sv. pismo, pa je ne zida z Bogom, on zastonj dela“, in kdor svoje vinograde dobro okopuje, pa v božjem imenu ne dela, temu tudi nič ne izda in njegovi pridelki nimajo nobenega teka. — Posebno pa skerbite, da vaši otroci od poslov kaj takega ne slišijo in ne vidijo, kar je zoper čistost in sramožljivost. Kar je sv. škof Janez Krizostom v svojem času starišem rekel, to tudi jes vam rečem: „Ljubi stariši! ena reč vam mora najbolj pri sercu biti, namreč,

da vaši otroci zmiraj čisti in sramožljivi ostanejo. Vi se hudujete in kregate, če hlapec ali dekla z lučjo pod streho gre, in prav imate; pa še bolj se morate hudovati in kregati, če hlapec ali dekla v pričo vašega nedolžnega sina klafa in nespodobne besede govori, in še vse bolj ostri morate biti, če dekla vpričo vaše nedolžne hčere gerde pesmi poje in nečiste iskre v njeno serce meče“.

Pa tudi na rokodelce, katere v štero vzamete, morate gledati in zlo pazni biti, da vaših otrok ne pohujšajo. Večjidel — nekatere seveda izvzamem, pa večjidel ti ljudje niso veliko prida; vejo sicer veliko govoriti in se učeni delajo, v sercu pa so hudobni in človeka le v greh napeljujejo. Fantom zmiraj kaj novega pravijo, dekletom pa se prilizujejo; o varite se teh in ne izpustite spred oči ne po dnevi in ne po noči. — Ali vi se preveč njihove zamere bojite in menite, ko bi kateremu takemu nemarnežu vrata pokazali in ga iz hiše spodili, da bo vas zlo krel in se rotil in da ste vi tedaj njegove kletve krivi. Ne mislite tega, naj kolne, naj se roti, če mu poljubi, saj sam sebi škoduje in pogubljenje na glavo nakopava, vam in vaši hiši pa njegova jeza ne more nič škodovati. Kdor kolne, pravi Jezus, sam svojo dušo kolne, naše duše pa ne more ukleti.

Otroci so, kakor mlado cvetje v spomladi, ko ga vsak veter posmodi, velikim nevarnostim podverženi; lahko se zapeljejo doma pri svojih stariših, kakor sem vam zdaj povedal, še ložej pa se zapeljejo, ko grejo vun iz hiše svojega očeta. To vam bom pa pokazal v

II. delu.

Vi, ljubi stariši! puščate večjidel svoje otroke iti, kamor se jim poljubi, in naj pridejo domu zvečer ali po noči, jim nič ne rečete. Vi še gotovo niste nič slišali od hudobnega Kajna, ki je svojega brata Abeljna od starišev speljal in na polje spravil, da ga je ondi ložej ubil. Ravno tako tudi malopridni mladenči vaše hčere v oštarije spravljajo, jih z vinom napajajo in za to oeno jim nedolžnost vzamejo. Marsiktere dekleta doma pravijo, da so na kerščanski nauk ali na križev pot čakale, pa še znotraj cerkve niti videle niso. Zatorej vam povem, da ne verjemite vsega svojim otrokom in ne pustite se od njih vkaniti. Jožef in Marija sta Jezusa dva dni iskala, ko sta ga v tempeljno zgubila, zakaj pa vi ne bi šli svojega sina ali svoje hčere iskat, če ne prideta o pravem času domu? Res je žalostna hoja, če je treba otroka v oštarijo iskat iti in ga zmed pijancev od mize vleči, ali kerščanska ljubezen vam bo tudi to pot lahko storila.

Sv. pismo nam pripoveduje od Dine, Jakobove hčere, da je enkrat šla črez polje svoje prijateljice obiskat, ali kmalu se je prislinil k njej zapeljivec, ki jo je zmotil in jej devištvo ukradel;

in njeni bratje so iz jeze zapeljivca in vse njegove brate pobili in ob življenje spravili.

Glejte, ljubi stariši! tudi od vas ni prav, če svoje otroke pošiljate v take hiše, od katerih se nič dobrega ne sliši, ali pa v take službe, v katerih družega ne vidijo kakor greh in razuzdanost. Na spomlad postavim, ko vinograde kopljete, bi bilo stekrat boljše, ko bi vaši otroci doma čepeli, kakor da jim rečete pomagat iti k takim sosedom in takim ljudem, ki družega ne znajo, kakor klafati, zoper čistost in sramožljivost govoriti in iz duhovnov, pridig in sv. zakramentov se norca delati. — Ali v jeseni, ko lan terete, koliko boljše bi bilo, ko vaše hčere ne bi nikoli za terlice prijele, kakor da k takim hišam tret hodijo, pri katerih se morajo vse pohujšati, ko bi tudi bile nedolžne in čiste, kakor angeljci nebeški.

Sramožljiva Suzana je bila v zapertem vertu in vendar bi jo bila kmalu kača zapeljivosti pičila; vi pa nočete verjeti, da bi za vaše otroke med svetom toliko nevarnosti bilo, ter pravite, saj so pametni, saj jih zmiraj lepo učim. — Ali menite, da brumni in stari očak Jakob svojih sinov ni lepo učil, in vendar so hudobni postali in se gerdih grehov vdeležili.

In tudi to ni prav, da svojim otrokom pripustite, na vsako božjo pot iti, tudi v daljne kraje in v taki družbi, da vas same skerbi, ali se bo vse prav godilo ali ne. Pogoste božje poti so v naših časih že za postarane ljudi zelo nevarne, saj sami lahko vidite, koliko nerodnosti da se tam godi, koliko pijanosti, tatvine in drugih grehov se stori; kaj pa še le je takrat, če fantje in dekleta že iz tega namena od doma grejo, da se ložej pogovorijo in enkrat vesel dan imajo!?

„Ljuba mati! pravi sv. Hieronim, ako želiš, da bi tvoja hči nedolžna ostala, ne pusti je nikoli, da bi brez tebe od hiše šla, in če s teboj gre, ne pusti jej, da bi daleč zadej ostala ali pa na stran odšla.“ Ali kaj bi veliko govoril; le brumnega Joba vam hočem v zgled postaviti, kako je on s svojimi otroci ravnal. On je imel deset otrok; sedem sinov pa tri hčere, katere je iz serca ljubil in jih rajši imel, ko vse drugo na svetu. Zato jim je včasih privolil, da so si med seboj kako veselje naredili, in čeravno so bili vsi pametni in prav lepega zadržanja, bil je vendar vselej okoli njih ter je pazil, da se ne bi kaj napčnega zgodilo in bi se Bog razžalil. Vsako jutro je molil za vse in za vsakega posebej, in kolikor otrok je imel, toliko darov je Bogu prinesel. „Morebiti, je rekel, da so se moji otroci v svojem sercu kaj pregrešili in in svojega ljubega Boga razžalili.“ Tako skerbni, ljubi stariši! morate tudi vi za svoje otroke biti, in nikdar ne smete pozabiti, da kolikor otrok bote v nebesa spravili, toliko svetlih kron bote tam dobili, kolikor pa bote jih pogubili, toliko pekelnskih duhov bo vašo dušo mučilo.

Ali kaj pomaga svarjenje? Vi se ne ganete in kakor ste do zdaj bili zanikerni, tako bote tudi zanaprej ostali, in resnično vam povem, da si jes od vaših otrok več obetam, kakor od vas, in jes mislim in upam, da bi jih lahko k brumnosti nagnil, ko jih ne bi vi zaderžavali in s svojim življenjem ne pobujševali. — Pa zato vam ne želim nič hudega, ampak le to vam želim, da bi se še ob pravem času spokorili, da ne bi bil od vas nobeden pogubljen, ampak da bi vsi živeli vekomaj. Amen.

Pridiga za praznik ssv. treh kraljev.

(Nauki iz sv. evangelja.)

Vvod.

Naši predniki so bili ajdje v temoti in neveri pokopani in niso pravega Boga spoznali. Greh so delali brez vse vesti, nespo- doбно se vedli, drug drugega goljufovali in mislili, da vse to ni greh, temuč da še Bogu dopade. Iz lesa in kamna so si sami bogove tesali, jih v hišo postavili, pred nje poklekovali in jih molili, jim kadilo žgali in darovali, kakor živemu Bogu. Solnce, ki jim je toploto dajalo in njih žita zorilo, so večjidel za pravega Boga častili; zato so se tudi po dnevu greha varovali in se pošteno zaderžali, po noči pa, ko je solnce za goro zašlo, so mislili, da jih njihov Bog več ne vidi in da slobodno storijo, kar se njim poljubi. Zelo strupene kače in divjo zverino, pred katero so strah imeli, šteli so med hude bogove in jim vsako leto veliko darov prinesli, da jim huda zver ne bi škodovala in bi njih pohištvo v miru pustila.

Glejte, ljubeznjivi moji! v taki in še večji nevednosti so nekdam ljudje tudi v naših krajih živeli, dokler jih ni luč kerščanske vere razsvetlila; reveži so bili in siromaki, dokler se jih Bog ni usmilil in niso vedeli, zakaj da so na svetu. Zatorej hvala in vekomaj hvala Bogu, ki se je naših prednikov usmilil in jih k pravi veri poklical. In ravno danes nam sv. evangelje pripoveduje, kako se je ime Jezusa Kristusa med ajde razglasilo, zavoljo česar se današnji praznik imenuje razglašenje Gospodovo. Kako se je to zgodilo, bomo tudi mi danes ob kratkem pregledali in premislili.

Poprej pa se pripravite, da bote bolj zvesto poslušali!

Razlaga.

Daleč, daleč, od tod, tam v tistih deželah, ki proti jutranjemu solncu ležijo, živeli so bogati in imenitni možje kraljevega rodu,

kakor sploh učenci učijo, in ker so bili trije, zato jim pravimo trije kralji. Bili so sicer ajdovske vere, pa dobrega serca in brumne duše, zato se je Bog tudi milostljivo na nje ozerl ter jim rojstvo svojega Sina oznanil. Čudna in lepa zvezda, kakoršna poprej in potlej nikoli, se je prikazala na nebu in z milostjo sv. Duh so trije kralji spoznali, da jim ta zvezda oznanja rojstvo obljubljenega Mesija, ki ima na Judovskem rojen biti. Zato so se takoj ko so zvezdo zagledali na pot podali in šli za božjega Sina vprašat, ga iskat in častit.

Učite se od njih, ljubi kristjani, kako radi moramo Boga nbogati in kako hitro za njegovim glasom iti. Kolikokrat se je že tudi vam zvezda na nebu prikazala, ki vas je k pokori klicala, pa vi niste za njo šli! Koliko pridigarjev in spovednikov vas je že k poboljšanju opominjalo, pa vi ste še zmiraj v tistih grehih in zavegah, v katerih ste bili od začetka! Ko bi bili trije kralji čakali, bi se jim pač težko zvezda drugokrat prikazala. Bog ve, ali se tudi vam ne bo zvezda božjega usmiljenja kmalu za zmiraj skrila. Zato opominja sv. pismo: „Ne odlašaj se k Gospodu spreobniti in ne odlašaj od dne do dne; zakaj njegova jeza bo naglo prišla in ob času maščevanja te bo razdjal“. (Sir. 5, 8.) Zatorej le hitro, le hitro iščite Gospoda in obrnite se k njemu zdaj, ko vas kliče in čaka in svojo milostljivo roko k vam steguje. Prišli bodo namreč dnevi, v katerih bote klicali na njega in k njemu zdihovali, pa on ne bo več za vas maral, ampak se bo od vas obrnil.

Ne iščite izgovorov, kateri nič ne veljajo in tudi nikoli nič veljali ne bodo. Trije kralji so gotovo tudi doma žene in otroke in dosti opravkov imeli; vendar vse to jih ni nazaj držalo, ampak so brez pomude šli, kamur jih je previdnost božja klicala. Vi pa nimate nikdar časa, ker vas zdaj ena zdaj druga reč mudi. Če hočete moliti, vas otroci motijo; če je treba v cerkev iti, vas živina zadržuje, in da bi večkrat med letom sv. zakramente prijeli, vam zdaj eno, zdaj drugo delo ne pripušča. Po letu, pravite, imam preveč skerbi, ter vse na zimo odlagate, po zimi pa vam je mraz prebuh ter spet na leto odlagate. Včasih mislite, da bi se vse narobe prekucnilo in da bi vse konec vzelo, ko vas kakošne dve uri ne bi doma bilo; ali svet je stal, ko še vas ni bilo, in če danes umerjete, zato ne bo nobena zvezda otemnela in nobena hiša skupaj padla, samo vaša mlačna in posvetna duša bo padla, kamur si je že davno zaslužila. Vi le na druge gledate, kako živijo, in krivi nauki posvetnih modrijanov vam bolj k sercu grejo, kakor božji nauki, ki so edini pravi. Trije kralji so vse drugače ravnali. Oni so šli pred Herodeža in njegove učene svetovalce vprašat, rekoč: „Kje je novorojeni kralj; mi smo njegovo zvezdo videli in smo ga prišli molit.“ In Herodež in vsi njegovi svetovalci so debelo gledali, se zavzeli in vstrašili in ni bilo med njimi žive duše, ki bi jim kaj vedela povedati; celo zvezda, ki jim je do tod pot kazala,

se je skrila, in niso vedeli, kam bi se obrnili. Toda polni zupanja na Boga se niso dali zmotiti, ampak so tako dolgo vpraševali in iskali, in iskali in vpraševali, dokler niso izvedeli in našli kraja njegovega rojstva.

Učimo se od njih, ljubi moji! kako zvesti moramo tudi mi Bogu biti. V celem Jeruzalemu ni bilo človeka, ki bi se bil za Jezusom ogledal, ali oni se niso pustili zmotiti in so zmiraj stanovitni ostali. — Tudi vi, ko vidite druge, da goljufajo in krađejo, da gerdo govorijo in ostudno živijo, ne dajte se zmotiti in ne posnemajte jih; greh ostane greh, ko bi ga tudi angelj ali svetnik storil, in kdor greh dela, ne pride v nebesa, naj bo cesarske ali kmetiške rodovine. Tudi na to ne smemo gledati, če v svojih molitvah nobene sladkosti ne občutimo in ne smemo obupati, čeravno nobene notranje tolažbe v svojem terpljenju ne najdemo. Dostikrat se prigodi da najbolj brumne duše vse suhe postanejo in se najmanjšim skušnjavam silno težko vstavlajo; kar molijo, le merzlo in raztreseno molijo in pri prejemanju sv. zakramentov ne občutijo nobene prave ljubezni, in niso vstanu, nobene dobre misli v svojem sercu obdržati in dozdeva se jim, kakor da bi jih bil Bog popolnoma zapustil. Ljube duše! če se vam to primeri, da v svojih molitvah suhe postanete, nikar zavoljo tega ne obupajte, ampak stanovitne ostanite, zakaj sladki občutljeji pri molitvi, pravi sv. Terezija, nimajo nič posebne vrednosti, in najbolj je, na nje ne veliko deržati. „Jes, pravi ona, nisem nikoli Boga prosila za sladkost in veselje v svojih molitvah, ampak prosila sem ga le za milost, da bi mi moje grehe odpustil.“

Trije kralji so bili žalostni, ko so od Jeruzalema šli po noči, sami in brez vodnika v tuji deželi. Ali naenkrat se je njihova zvezda spet na nebu zasvetila, lepa in prijazna ter jim je pot kazala v tisto hišo, v kateri je Marija s svojim Sinom prebivala in nad tisto hišo je obstala, kakor bi jim bila rekla: „Tukaj je, katerega iščete, le notri pojdite.“ — Tako so tudi naše razmere včasih žalostne in vse zmešane; nedolžnega in pravičnega vidimo v nadlogah in stiskah, povsod zaničevanega, in zastaranega hudobneža in razuzdanca pa vidimo v sreči sedeti in se dobro gostiti s častjo in veseljem obdanega. Ali to nas ne sme motiti, zakaj črez majhen čas se bo grešnikom veselje v žalost, pravičnim pa žalost v veselje spremenilo; zakaj vsi, ki z jokom sejejo, pravi brumni David, bodo z veseljem želi.

Mi vidimo veliko bolezní in težav na sveti in terpljenja brez števila; mi vidimo, da se veliko ljudi na svet rodi, ki imajo oči, pa ne vidijo, imajo ušesa, pa ne slišijo, imajo roke in noge, pa se ne morejo ganiti. Mi vidimo beloglave stariše živeti, ki bi že radi umerli, in njih mlade otroke vidimo umirati, ki bi še radi živeli; mi vidimo hude nime, ki v eni uri vse vzamejo, za kar se kmet celo leto trudi in poti; ali nikar zavoljo tega ne goder-

njajmo, zakaj vse to previdnost božja modro ravna, pravi sv. Hieronim, in kar mi mislimo, da je hudo, ravno to je naše zdravilo. — Jako gerdo je tedaj slišati zarobljene posvetnjake, ki zmiraj zoper Boga mermrajo in vsako vreme, ki ni po njihovi volji, kolnejo; ki se rotijo, če so bolni in s svojim stanom nikoli niso zadovoljni. Vsi taki zlo grešijo, in kakor zima je merzlo njih serce in ljubezni božje nimajo v sebi.

Trije kralji pa niso nič godernjali, čeravno so veliko grenkega na svojem dolgem potu vžili, ampak polni veselja so v revno hišico stopili, brez premislika pred božje dete pokleknili in ga kakor svojega Gospoda molili; tudi svoje zaklade so odperli in mu zlata, kadila in mire za vezilo dali. — O pridite kristjani, in učite se od njih, s kakošno spodobnostjo se morate tudi vi pred Bogom zadržati. Trije kralji so bili postarani možje, od dolge poti vtrudeni, iz kraljevske hiše rojeni in prebrisane glave; vendar jih ni bilo sram, pred svojega Boga poklekniti, dasiravno je v nizki in slabi hišici prebival in nič kraljevskega okoli njega ni bilo videti. Nekateri izmed vas pa se tukaj v cerkvi pred oltarjem božjim, pred živim Bogom, kjer angelji trepečejo in mešniki le s sv. grozo pristopijo, tako zadržijo, kakor da bi bili oni gospodje, Bog pa njih služabnik. Kakoršen je človek v sercu, takošnega je tudi zadržanja; vi, ki nimate žive vere in ste vsi zaspali in mlačni v vseh rečeh, ki Boga zadevajo, se torej tudi tako vedete, kakor bi bili neverniki ali ajdje.

Nad Herodežem pa imamo mi žalosten vzgled gerde potuhe in prihuljene hinavščine. Kako dober, kako svet se je delal in kako priliznjeno je govoril! In vendar je bil kerviželjen, kakor ris, in grozoviten kakor volk! — Preljubeznjiva mladina, ki še v svoji nedolžnosti živiš, varuj se takih hinavcev, ki se ti prilizujejo in ti sladke besede ponujajo, pa s teboj nič dobrega ne nameravajo. V oči ti sicer vse dobro obetajo, za herbtom pa se ti posmehujejo; na svojem jeziku imajo med, v svojem sercu pa brusijo meč.

Zatorej pa le nauk Jezusa, našega Zveličarja poslušaj in se po njem ravnaj, ta ti bo srečo prinesel in te v nebesa spravil, kjer te čakajo najlepše obljube in večno veselje svetega raja. Amen.

Pridiga za nedeljo po božiču — pred novim letom.

(Misli in nauki o koncu leta. Gov. J. Sk.*)

„Kedar je pa prišlo spolnjenje časa.“
(Galač. 4, 4.)

V v o d.

Stojimo tako rekoč že na pragu med starim in novim letom. — Kar nam je staro prineslo, to že vemo, naj je dobro bilo ali pa hudo; naj je že nam solnce sreče sijalo, ali pa so se nam hude rane vsekale. — Ko se je kak ljub človek od nas poslovil, z milim, ja solznim očesom za njim gledamo, dokler ga še vidimo. Poglejmo tudi mi še za starim letom. Saj o koncu leta gotovo še vsak človek, ki ne koj tje v en dan živi kakor neumna živina, pregleda, kako se mu je leto obneslo, ali je bilo dobro ali pa slabo. Preveliko bi pa bilo, ako bi hotel vsakega posebej prašati, kako da je bil z letom zadovoljen? To bodete mi pa vsi priterdili, da je bilo letos sadja dosti, in kaj veselo je bilo, ga z dreves jemati in slabo od dobrega odbirati. Drevesa so storile svojo dolžnost. Kako pa je kaj s teboj, kristjan, ki si tudi drevo, duhovsko drevo! Ali si storil to leto, ki se koncu bliža, svoje dolžnost, da, ko Gospod verta ali vinograda pride gledat in sadja iskat, tistega najde? Ali si prinesel veliko sadu? dobrega in lepega sadu, zdravega in dozorelega sadu? Pridea vertnar večkrat svoje drevesa ogleduje, in nerodovitne, strohnele in suhe zaznamnuje, da se posekajo. V velikem vertu božjem se ravno tako godi. „Zapiši in zaznamnuj tega moža kot nerodovitnega!“ in kaj se potem ž njim zgodi, si morete sami misliti.

Kratko potem, ko je bilo sadje spravljeno, prišli so merzli dnevi in noči, in listje rumeno že in suho je jelo padati na zemljo, ko je vihar drevo stresel. Ti, o človek in tvoje življenje sta tudi tako drevo, s kterega odpadajo ura za uro, dan za dnevom, leto za letom kakor velo listje; pa glej! na vsakem lističu je tudi zapisano, kaj je veljalo, ali je vredno bilo na drevesu življenja, kako si jih preživel?

Poglejmo toraj danes nekoliko, kaj je bilo na listju, ki je padalo to leto z drevesa našega življenja zapisanega? Pripravite se!

* To pridigo mi je poslal in prosil, naj jo tiskati dam, rajni gosp. Josip Skarbina, župnik v Ukvah. Ta pridiga je bila njegova labudska pesem; skoraj potem je zbolel in umerl.

Razlaga.

Zdi se mi, kakor da bi pod drevesom življenja vsakega človeka videl sedeti njegovega angelja varha v belo oblečenega, ki lepo in svetlo napisane liste skerbno pobira, prazne pa in zarujavele na stran, na kup deva. Angelj postaja silno žalosten, da listje z drevesa človeškega življenja vedno hitrejši in vedno bolj pogosto pada, da verh drevesa vedno bolj gol in suh postaja in kup praznih in černo napisanih listov vedno večji, tako da angelj o tej žalostnej osodi dreves grenke solze toči. Oh ja! prazni listi so zgubljene ure, zapravljeni dnevi in leta, ves tisti čas, o katerem človek ni za večnost nič storil. Temni zarujaveli listi pa so napisani z grehi in dolgom. In tako je tudi v resnici, ki se nam kaže konec leta; ker zadnji dan starega leta vidimo, da je odpadlo z drevesa življenja našega 365 listov, ki so nekteri napisani in zaznamovani z žalostjo in skerbmi, drugi pa z velikim, težkim in ostudnim dolgom, le malo jih je zaznamovanih z veseljem in radostjo; veliko listkov je pa praznih, na katerih ni nič, čisto nič najti, nič za pekel, nič pa tudi za nebesa: glejte, to je 365 dni starega leta! 365 dni je drevo življenja našega spet zgubilo, verh tega drevesa je gol in suh postal. Za toliko časa, za 365 dni smo se približali smerti, smo se približali grobu. Ali to ni žalostna misel, ki se nam vriva, ko ravno slovo od starega leta jemljemo? in to tem bolj žalostna, temveč praznih listov je v starem letu z drevesa našega življenja padlo, to je, temveč dni smo preživeli, da nismo nič storili za večnost in zveličanje naše. Ta misel postaja tem več žalostna ter z grenkostjo in strahom napolnuje naše serce, tem več listov z grehi strašnim dolgom napisanih je k praznim padlo, hočem reči, več dni smo preživeli, o katerih smo svojo vest z grehi obtežili. Marsikteri toraj o koncu leta ne more s tim zadovoljen biti, kar mu je drevo življenja njegovega prineslo. Veliko listov černo napisanih z grehi in dolgovi je videl padati, ti pa so v njegovi duši čudne sledi zapustili, — grizenje vesti. Vse torej, kar mu je staro leto doneslo, je huda vest, ki ga hujše grize in pika, kakor pa strupeni modrasi ali kače in mu vse misli in vse veselje ogrenuje.

2. Iz vsega tega pa, kar sem vam dragi poslušalci moji! do zdaj povedal, posnamemo troje naukov, ktere hočemo v novo leto seboj vzeti.

a) Ko si ti jesen pod kakim drevesom stal, s kterega je že listje padalo, padel je morebiti kak listič tudi na te in ti si ga v roko vzel in ga ogledoval, in nekako milo se ti je storilo pri sercu; zakaj ti nisi se mogel misli znebiti, kakor da bi bila smert ta listič tebi pisala: Prijatelj! v kratkem boš tudi ti odpadel in pojdeš z menoj! In ta misel te je močno pretresla, ko si se spomnil na toliko praznih ali pa černo napisanih listov z drevesa življenja

tvojega. Zdaj pa, o koncu leta, ljubi moj! ti pošlje smert koj celo vejo, katero je vihar, to je večnost, z 365 listi od drevesa tvojega življenja odlomil. To ti pošlje smert kakor račun o koncu leta ter te opominja, da ga poravnaš. Zraven pa ti vse listje, ki je z drevesa padlo, glasno in močno pridiga: Vse zemeljsko in posvetno mine!

b) Gotovo ste že videli podobe, na katerih najdemo kakor na stopnicah razne starosti človeškega življenja. Najnižej stojita dete in starček, ali s tem razločkom, da dete gre navzgor, starček je pa že do spodnje stopnice prišel. Kaj ne pomenljiva podoba! Tukaj se tako rekoč obadva srečata in starček dete tako-le nagovori: Ti greš navzgor, jes pa navzdol; ti greš počasi gor, jes pa hitro dol; ti gledaš po cveticah, mene pa samo čaka še — šest desk.

Tako je, ljubi moji! Drevo, ki bo deske za našo trugo dalo, že stoji v gozdu, morebiti je pa že posekano in leži že na žagi, morebiti so deske že zvezane ali pa pri mizarju že pooblane. Na to le nikar ne zabimo, ker je to drugi nauk, ki se nam o koncu leta podaja.

c) Tretji nauk pa je ta: Na vse minljivo pride neminljiva večnost. O večnosti pa bi se dalo dosti govoriti in pisati. Nek nemški pesnik, ki pa je bil skoraj brez vse vere, je klical na smertni postelji: „Dajte mi visokih misli!“ Taka visoka, velikanška pa tudi strašanska misel je misel na večnost, na ktere pragu je stal. To misel bi mu bili imeli dati. Zunaj smertne postelje ali ure pa ni ne dneva ne ure tako pripravne, na večnost misliti, kakor ravno zadnji dan starega leta. Ker pa zdaj staro leto tako rekoč, ravno že umira, spomnimo se tudi mi, kako bo z nami ob naši smertni uri? — Ponočna tihota je okoli nas, vse je mirno po celi hiši, vsi počivajo in spijo. Oh le mi ne moremo spat in počivati, zakaj prehude so težave in bolečine, ki nas napadajo. So smertne težave! Poslednji dan našega življenja napoči, in smert stopi k nam in pravi: „Pojdi!“ Ali bomo dro radi in veseli umerli? To stoji le pri Bogu! Naj bo on nam tisti dan še enkrat usmiljen! Potem bodo pa vsi bdeli in čuli po vsej hiši, le mi bomo mirno ležali in počivali; počivali od vsega terpljenja in veseli šli k večnemu življenju.

Sklep.

Na dolgi poti, polni hudih težav in muk, po kateri so sv. škofa Janeza Krizostoma na povelje hudobne cesarice Evdoksije v pregnanstvo vlekli in tirali, ni drugega izgovarjal, kakor pa to: „Hvala bodi Bogu za vse!“ To je bilo njegovo geslo v življenju, pa tudi o smertni uri. „Hvala bodi Bogu za vse!“ Kaj pa je življenje naše? Tudi nič drugega kakor potovanje grenko in težavno, potovanje kakor v pregnanstvu, na katerem vse, kar nas dobrega ali hudega

zadeva, le po modri volji Očeta nebeškega, nikakor pa nena-
doma se zgodi. Toraj tudi jes ne vem vam boljšega priporočiti,
kakor da pri spominu na staro leto rečemo: Hvala bodi Bogu za
vse! Amen.

Dodatek dveh pridig slavnega pri- digarja škofa Valerijana Jirsika.

Pridiga za XXIII. pobinkoštno nedeljo.

(Od smerti.)

„Gospod, moja hči je sedaj umerla.“
(Mat. 9, 18.)

(Konec.)

Bratje in sestre v Jezusu, ali tudi mi kedaj pomislimo na smert? Tudi nam bo prej ali poznej udarila smertna ura. Kaj bomo takrat mislili od teh reči, ki nam sedaj tako silno vabijo serce k svetu? Ali nam bodo tudi takrat tako mile in drage, kakor so nam sedaj? Ali jih bomo tudi takrat toliko cenili, kolikor sedaj? Ah, takrat se nam bodo odperle oči, takrat bomo spregledali, pa se prepričali, da je vse nečimurnost na svetu, prepričali, kako smo bili bedasti, ker smo se s srcem vsi navezali na dobrote tega sveta. — In zato, bratje, ker vemo, da je smert konec vsemu, kar nam je tu milo in drago, ne ljubimo preveč in črez mero nečimurnih dobrot tega sveta! kaj nam koristi vse, če nam pa nič ne bo ostalo, če bo konec vsemu prej, preden se nadjamo? Če preveč čislamo blago, če ga neutrudno nabiramo, morda tudi po krivici, kaj nam pomaga, po smerti bo konec vsemu. Če se nam dopadajo, če hlepenimo po imenitnostih, če bi se radi povišali nad druge, kaj nam koristi vse to, — po smerti je konec vsemu temu. Kaj nam pomaga lepota? Po smerti je konec vsemu temu. Kaj nam koristi človeška udanost, čast in prijateljstvo? Po smerti je konec vsemu temu. Kaj nam dajo razkošja in naslade tega sveta? Po smerti je konec vsemu temu. Bratje in sestre v Jezusu, ali bi ne bila tedaj velika neumnost, ko bi svoje serce navezali na nestanovitne te reči, ter zbog njih in po njih zanemarjali one dobrote, ktere nam imajo ostati za vokomaj? Spametujmo se, ker smert naredi konec vsemu temu, konec tudi pozemeljskemu našemu življenju.

3. Umerli bodemo! to je neogibna sodba. Sodbo to je enkrat izrekel Bog nad ljudmi, in od takrat se spolnuje vsak dan na

kakem sinu, — na kakej hčeri Evini. Gotovo je, da je sedaj, ravno te pol ure, ko vam govorim, umerl kak človek kje, in ni je ure ne po dnevu ne po noči, da ne bi bil kdo v poslednjem boju. Pa kje je ravno sedaj umerl kdo, ter preselil se iz tega sveta, in kdo pojde za njim prvi? Morda ti, morda jes! Pa se vendar vkljub temu ne pripravljamo na to, ampak živimo tako, kakor da bomo vekomaj ostali tu na zemlji, kakor da ni smerti. O kako smo slepi! Svet ta je kot velik odpert grob, ki požira vse brez razločka; in žalibog, mi ne vidimo tega groba! Morda že z eno nogo stojimo v njem, pa vendar nič ne pazimo! Ali nismo kot človek, ki z zavezanimi očmi hodi po stermem robu globokega prepada, in nič ne pomislimo, kako lahko bi vsak hip stermoglavili in pogubili življenje? „Na niti visi življenje, na življenju visi smert, in na smerti večnost!“ Te besede si je nek bogaboječ človek zapisal nad postelj, ktere je pogosto prebiral in pogosto premišljeval. In sv. Vojteh je navadno rekal caru Otonu, dokler je bil v cvetju mladosti, ter na glasu kot najlepši vladar svojega stoletja: „Pomisli, da nisi car, ampak umerjoč človek.“ In da ga ovaruje proti nečimurnosti tega sveta, navadno ga je tako-le podučeval: „Car, ne pozabi, da se bo krasno to telo spremenilo v prah in pepel.“ O kako prav bi bilo, bratje dragi, da bi se izmodrili! O kako dobro bi bilo, ko bi vedno mislili na to, da smo ljudje umerjoči, da bomo umerli, ter premenili se v prah in pepel!

Iz ilovice smo stvarjeni, stvarjeni iz prahu zemlje, in v prah se bomo zopet spremenili. Prej ali kasnej bo smert pograbila vsakega izmed nas! Tega že letos, unega obletu; tebe jutri, in tebe že morebiti danes! In kedar nas pograbi z nemilo svojo roko, kaj bo potem? Ali se jej bomo mogli odtergati? Ali jej bomo mogli uiti? Ne bomo se jej odtergali, ne bomo jej ušli, postali bomo njen plen!

Morali se bodemo preseliti od tod, nehali bomo biti tukaj; ta zemlja nam ne bode več postaja, smert nam bo pretergala sedanje življenje. Na naše mesto bodo prišli drugi; v našo hišo se bodo naselili drugi; kar imamo mi, imeli bodo drugi naše blago, našo obleko, naše hiše, njive in nograđe, našo čest in službe, s kratka, vse kar imamo, prišlo bo drugim v roke. Smert naredi konec našemu življenju. Kar ne storimo do tje, nikoli ne bomo storili; kar si ne pridobimo do tje, nikdar si ne bomo pridobili; kar si ne popravimo do tje, nikoli si ne bomo popravili; česar se ne pokesamo do tje, nikoli se ne bodemo pokesali! Smert naredi konec našemu pozemeljskemu življenju, konec našemu delu in trudu; po tem ne bo več dneva, nastala bo noč, ko nam ne bo več mogoče delati. Tedaj bo že prekasno, če bi hoteli kaj popraviti ali dogotoviti. Kedar bo udarila ona strahovita ura, udarila bo tudi sodba naša! In šli bomo, kamur nam bo odsojeno, kjer bomo prejeli, kar smo si zaslužili ali za-

krivili. Če umerjemo v milosti božjej, srežni blaženi bomo na vse veke; če pa umerjemo v smertnem grehu, tedaj bomo za vekomaj nesrečni, — prekleti. Smertno uro se za vekomaj odločuje naša sreča ali pa nesreča, blagor ali prekletstvo. Kakoršni bomo o smertnej uri, taki bomo ostali na vekomaj; kakor bomo tu zaspali, tako se bomo ondi prebudili. Pomislite, kako smo nepremišljeni in slepi! Vemo, da smert konec naredi našemu življenju na zemlji, vemo, da moremo vsak čas umreti, morda jutri, — morda že danes: pa vendar se ne pripravljamo na smert. O neumnost, britkih solz vredna! Prišel bo Sin človekov, kakor nas sam zagotavlja, prišel ob uri, ko se bomo najmanj nadjali; prišel bo kmalu, morda je že pred vratmi, mi pa živimo kar tako, kakor da nam ni nikdar umreti.

Ah bratje, ali ni to velika, nespamet in grozna slepota, prašam vas še enkrat? O da se nam odpró oči, da spregledamo in spoznamo, kaj nam služi v zveličanju! O ko bi od danes naprej živeli tako, kakor da nam je že jutri umreti! O ko bi v vsem tako ravnali, tako delali, kakor da nam je to delo, katero delamo, poslednje v življenju! O da se v vsem svojem življenju ravnamo po Jezusu, o da bi nam bila njegova sveta postava pravilo v vsem, karkoli delamo! Tako bratje mili, živeli bi življenje pravično, in umerli bi kot pravični.

Sklep.

Nujte tedaj, bratje in sestre v Jezusu, mislimo pogosto na to, da nam bo treba umreti, in da se to utegne zgoditi danes ali jutri! Mislimo na to, da smert naredi konec vsemu, da je smertna ura odločilna za celo večnost; kakor namreč bomo šli iz tega sveta, srečno ali nesrečno, tako bomo ostali celo večnost, srečni ali nesrečni. Ah bodimo vedno pripravljeni, da nas ne zasači nepripravljenih, s praznimi svetilnicami v roci. Ne zapustimo Jezusa in svete njegove postave; ampak deržimo se njega, poslušajmo njegov glas, v njega zaupajmo. K njemu se zatecimo v vsakej potrebi, terdno upajmo va-nj, kakor žena v današnjem svetem evangeliju, ki je dvanajst let zelo bolehal; terdno upajmo, kakor žalostni oče v današnjem svetem evangeliju. In preblagi naš Zveličar nas ne bo zapustil, ampak pomagal nam s svojo milostjo, da se vredno pripravimo za smert, da nas potem, kedar dokončamo tečaj življenja na zemlji, sprejme v rajska prebivališča, kjer bomo pričeli novo in boljše življenje, kjer bomo živeli na vse veke. Amen.

Novičar.

Naša izverstna, vse hvale in podpore vredna časnika: „Slovenec“ v Ljubljani in „Slovenski Gospodar“ v Mariboru sta prinesla dva preimenitna sestavka, ktera tudi „Slov. Prijatelj“ ponatisne in rodoljube vse resno opominja, naj si nju k sercu vzamejo, dobro prevdarijo pa tudi po njih ravnaajo.

„Slovenec“ šte. 119 od 25. oktobra piše:

Pozor rodoljubi!

Pravosodni minister je dal ukaz, in nadsodnija graška ga je morala sodnijam naznaniti, da se morajo na slovenski zemlji povsod sprejemati slovenske uloge prisodnijah, in na zahtevanje strank tudi v tem jeziku reševati. Ker je graška nadsodnija razposlala to okrožnico brez komentara, sme se sklepati, da se ona ravnopravnosti slovenščine pri sodnijah ne misli dalje upirati. Če bi se toraj kak nižji uradnik temu ustavljal, dela to na lastno odgovornost in je pot za pritožbo proti njemu vedno odperta. Vigilantibus jura! Kdor hoče brambo pravice uživati, mora se za njo neprenehoma boriti in se vedno sklicavati na zakon. Ukaz ministrov imamo, zdaj se ga oklenimo, če hočemo ravnopravnost izpeljati! Vsak rodoljub je odslej pri svoji domovinski ljubezni zavezan, da se potegne pri vsaki priliki za slovensko uradovanje. To si je treba dobro zapomniti! Tu ne velja izgovor: „Naj se drugi potegujejo,“ ali pa: „se ne morem sodniku zameriti“ itd. Vsi taki izgovori so pogubni za nas. Kaj nam koristi pravica, če se je ne poslužimo? Postava ostane mrtva, ako se ne izpolnuje; mrtva bo za nas ravnopravnost, ako jo zahtevamo samo v principu, v dejanji pa ne! Kdor odslej ne bo vselej zahteval slovenskega uradovanja, mora se med odpadnike in naše sovražnike šteti! Kdor se pravice ne posluži, jo zgubi.

Če se mi zdaj ne potegnemo za slovensko uradovanje, bodo rekli: „Saj sami ne marajo za slovenski uradni jezik, saj sami sodnijam pošiljajo nemške uloge!“ Inako bi res slovenske uloge le bele vrane bile, sme se vsak prihodnji minister pravosodja na to sklicati, da Slovenci sami ne marajo za ravnopravnost pri sodnijah, ker sami le vse nemški dopisujejo, in mi ne bomo imeli drugega ugovora, ko „mea culpa, mea maxima culpa!“ in sami sebi bomo imeli pripisovati krivdo, ako se nam ravnopravnost zopet vzame.

Iz rečenega pa tudi sledi, kako velika odgovornost leži na odvetnikih naših, ker oni so v prvi versti poklicani, praktično izvesti nam ravnopravnost. Če se bo torej kak advokat med narodnjake štel, pa vse nemški uradoval, potegnili mu bomo krinko raz obraza in rekli, da je naš sovražnik!

Verujemo, da pojde iz začetka težko, nekteri sam ni prav dobro izurjen v slovenščini, drug ima zopet slovenščine nezmožne pisarje. Pa počasi bo že šlo, naj se le enkrat začne; kdor sam ne zna, dobi si lahko slovenskega pisarja. Če bomo skoz in skoz zahtevali slovensko uradovanje, bomo tudi zagrizenim nemškutarskim advokatom, kakor so Schrey, Pfefferer, Suppantšitsch itd. peruti nekoliko pristrigili, saj tudi oni nam življenje grené, kjer le morejo!

To naj bo naša najnovejša parola, in danes že izrečemo, da bomo brez usmiljenja vsacega javni obsodbi izročili, kdor v tem ne bo branil narodne koristi!

„Slovenski Gospodar“ štev. 44 piše:

Narodno društvo.

Slovenci smo sedaj do one velevažne dobe prišli, o kateri moremo in moramo storiti precejšnji korak naprej, da proderemo do politične veljave v deželi in državi ter postanemo narod ali faktor, s katerim politikarji, češ nečeš računati imajo. Priprave so dogotovljene, treba je še le urejenega dela, organiziranega postopanja. To pa je le dosegljivo s pomočjo v to sverho postavno osnovanega društva. Hočemo ga kerstiti: narodno društvo, društvenike pa izborno: narodnjake!

V teku 3 stoletij prebudili smo svoj narod slovenski k zavednosti. Imamo dva večja lista politična: „Narod“ in „Slovenca“, 4 politične tednike: „Novice“, „Édinost“, „Šočo“ in „Slov. Gospodarja“, znanstveni zavod „Matico slovensko“, velikansko družbo sv. Mohorsko, narodnih državnih in deželnih poslancev v vseh pokrajinah, celo na Koroškem, mnogo društev političnih manjših in večjih; nedavno priznale so se jeziku slovenskemu narodne pravice v sodnijah; štejejo več in močnih denarstvenih zavodov, celo Korošci imajo v št. Jakobu v Rožnej dolini posojilnico, ki posluje čisto slovenski ter je imela uže za pol milijona goldinarjev prometa; naša duhovščina je z malimi piravimi izjemki vsa narodna, med profesorji, uradniki, učitelji, meščani in teržani štejejo mnogo razumnih, izobraženih narodnjakov, kmečko ljudstvo pokazalo je svoje narodno čutenje v mnogih volitvah. Sploh priprave so dogotovljene. Slovenci za moremo postati v deželi in državi narod, na kateri se bode oziralo, ako le hočemo! Hoteti pa moramo, ako nočemo nehvaležno trud in delo 300letnega napora zavreči in zopet postati hlapčevska podlaga tujčevej peti! No, in to voljo ne smemo samo med stenami tiho šepetati drug drugemu na ušesa, ali pod srajco skrito v bojzljivem serci nositi, ampak na beli dan moramo ž njo. Opirajoči se na § 19. osnovnih pravic moramo glasno in jasno tirjati pa tudi djanski sami izverševati popolno enakopravnost svojega jezika v cerkvi, uradih in javnem življenji. Ali v to sverho je po mnogoverstnih skušnjavah potrebno narodno društvo

z modrim predsednikom, marljivim tajnikom, vestnim denarničarjem in delavnimi odborniki. Osnujmo si tedaj na podlagi dotične postave narodno društvo na Štajerskem, (na Koroškem ga je tudi treba in menda še drugod), ki bode imelo na vsakem mestu v celej deželi pravico zborovati in kateremu zamore pristopiti vsak pošten Slovenec bodi sicer političnega prepričanja kateregakoli!

Omenjene priprave za našo politično-narodno obveljavo podobne so raztresenim šibicam. Raztresene so slabe in prekerhljive, zbrane pa močne in neprelomljive. Treba jih je s pomočjo narodnega društva zvezati. Narodno našo dosedanje delovanje teče po bistrih potočicah, urnih potokih. Treba jih nabrati v krepko reko. V posameznih slučajih, pri raznih volitvah smo že sijajno zmagali, a odločilne bitke še nismo dobili nikjer, še v Ljubljani ne. Manjka nam političnega generalnega štaba in to bode prihodnje narodno društvo! Vsak zaveden Slovenec nosi črtež ali program v svojem serci in pomaga v istem smislu povsod zastopnike voliti. Toda kako se ima oni program izverševati, kako v postavno obleko spravljati, in določevati, koliko se ga naj letos, koliko pozneje povdarja, sploh določevati praktično politično postopanje in ravnanje, to pa ni tako jasno in lahko. Skoraj vsak priden naš poslanec, zastopnik, narodnjak ma v tej reči svoje posebne misli, nazore, težnje, kateere spoštujemo, ker ne smemo dostojne svobode in političnega poštenega prepričanja nikomur za zlo jemati. Toda gledé na visoki namen, ki se ima doseči, treba je vzajemnega postopanja. složnega delovanja, zlasti v javnosti. Treba je vse pod jeden klobuk spraviti, kar je silno težavno in nježno delo. Reši ga najložež narodno društvo in njegov odbor, kateri uživa potrebno zaupanje in veljavo, da se njegovej odločbi vsi podveržejo, sploh da skerbi za red ali disciplino. Brez te smo nesložni, se skregamo, razpremo, oslabimo in pred celim svetom osmešimo. Paragraf 19. osnovalnih pravic nam zagotavlja narodne pravice. Toda pogosto se jim nasproti ravna, a poslanci nimajo vsaki čas prilike ugovarjati, napade odbijati, krivice zavračati. Treba je vednega najvišega narodnega čuvarja in to je narodno društvo in njegov odbor. Taborjev smo sklicali že mnogo. Treba jih je še več. V to sverho moramo imeti voditeljev, govornikov, politično-narodni, in če treba tudi cerkveni črtež (n. pr. če bi se bati bilo, da nam nebi postavili slovenščine nezmožnega ali narodu slovenskemu sploh neprijaznega škofa) in — denarjev. Jednako je pri volitvah v razne zastope. Da se toliko potreboč o pravem času priskerbi, v to sverho je treba združenih moči, dobro urejenega ali organiziranega sredstva in to je narodno društvo in njegov odbor.

Nemci štajerski uživajo gotovo v polnej meri vse narodne svoje pravice in še več. Toda Nemci imajo narodno društvo: „Deutscher Verein“. Treba mu je nasproti postaviti slovensko narodno društvo z enakimi postavnimi pravicami.

Postava dopušča politično društvo osnovati, z delokrogom le za poedino deželo. Zato moramo Slovenci na Štajerskem, Slovenci na Koroškem itd. posebno narodno društvo osnovati.

Pisatelj teh verstic je o potrebi takošnega društva pa tudi o tem, da je za njegovo osnovanje ravno sedaj pravi, najprimernejši čas, popolnoma prepričan. Istega mnenja so tudi gospodje poslanci in drugi narodnjaki, s katerimi je govoril. Zato se bodo za osnovanje slovenskega narodnega društva na Štajerskem precej začelo delati. Potrebno se dogovori, kedar bodo naši gospodje državni poslanci se peljali na Dunaj k državnemu zboru!

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolni trg šte. 6.

se dobivajo sledeče nove knjige:

1. Razlaganje sv. rožnega venca za šmarnice in tudi druge čase s sledečim obsegom:

a) Zakaj imamo Marijo častiti, kako jo častimo sploh; kako jo častimo z rožnim vencem; kaj pomeni vera, Gospodova molitev, angeljevo Češčenje

b) premišljevanje petnajsterih skrivnost veselega, žalostnega in častitega dela, usmili se duš v vicah;

c) navadne molitve: jutranja, meddnevne, večerna; mešne, spovedne in obhajilne; lavretanske litanije; devetdnevnica in tridnevnica;

d) nekaj pesem: Mariji devici rožnovenski in še deset drugih.

Knjiga se toraj, ne le za poduk in premišljevanje, ampak kot molitvenik vsaki čas lahko rabi.

Črez vse pa bi najboljše služilo „Razlaganje sv. rožnega venca“ udom živega roženkranca, katerih je prav mnogo po Slovenskem. Kako marsikterikrat človek ne ve kaj premišljevati, zlasti če se mora ista skrivnost več dni zaporedoma moliti in premišljevati; iz „Razlaganja“ bi lahko vsak dovelj poduka dobil za se in za svoje soude.

Naj bi se toraj knjiga pri nobenem vencu živega roženkranca ne pogrešala! Če je že ne more vsak ud za se imeti, naj bi jih imel vsak venec dvoje, troje, da bi si jih udje lahko drug drugemu posojevali. Stalo bi na pr. dvoje knjig ude enega venca le po 10 soldov, kar vendar vsak lahko premore.

Velja v pol platnu 75., v pol usnji 80 kr., vse v usnji 95 kr., in z zlatim obrezkom 1 gld. 15 kr. — Po pošti 5 kr. več.

2. Spovednik in njegova služba. Spisal Franc Kosec, župnik. Z dovoljenjem in posebnim priporočevanjem prevzvišenega škofa Teržaškega.

Velja mehko vezana 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Pervikrat se tu ponuja prečastiti duhovščini po Slovenskem knjiga, ki v domačem jeziku obdeljuje vse potrebe, dolžnosti in lastnosti pri vrednem deljenji zakramenta sv. pokore.

Knjiga se posebno ozira na dejanski del in sicer obdeljuje v I. delu: Spovedniku potrebna svojstva in lastnosti; v II. delu: Dolžnosti spovednika in spovedenca glede zakramenta sv. pokore, in v III. delu: Posebna pravila oziroma različnih spovedencev.

Cena je glede tvarine na 304 v 8° jako nizka.

3. Očenaš, t. j. Gospodova molitev v podobah, lepo v 60 cm. visoki in 51 cm. široki sliki razdeljenih.

Cena podobe same je 80 kr., po pošti 90 kr., v pozlačenem okvirju 3 gl., v zaboju 3 gl. 30 kr.

V zalogi imamo mnogo mešnih knjig, brevirjev raznega tiska in velikosti, molitvenikov, podob in podobic, rožnih vencev, križicev itd. Naročila na razne katoljske časopise, knjige bogoslovske in druge se vedno sprejemajo in po moči naglo izveršujejo. Z besedo: Katoljska bukvarna izveršuje vsa naročila, da le niso katoljskemu stališču nasprotna.

Duhovniške zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Fritzer Jož. je dobil faro Dobrije in č. g. Sladeček Karol faro pri sv. Kervi. Za provizorja gresta: Greiner Šim v št. Janž vrožni dol. in Sirnik Jan. v Krasnico. Č. g. Deržanič Jan. je prestavljen za kaplana v št. Janž na mostiču. — Umerl je č. g. Koler Jož. R. I. P.

Goriška nadškofija. Prestavljena sta čč. gg. vikarja: Pipan Ant. v Lom, Golja Jos. mlajši v Kamno. Prestavljeni so čč. gg. kot kaplani: Žnidarčič Andr. mlajši na Šenbisko goro. Tomšič Fr. k sv. Ignaciju v Gorici, Quaglia Alojzij v Oglej, Poljšak Alfons v Šmarje. Semeniški duhovni so postali duh. pomočniki čč. gg. Kodrič Fr. v Boveu, Pipan Alojzij v Križu pri Ipavi, Pavletič Gotard v Muši. V časnem pokoju so čč. gg. Gerbec Iv., Bertin Iv., Serravale. — Umerla sta čč. gg. župnika v pokoju: Vuk Jos. in Pecorasi Boštjan. R. I. P.!

Ljubljanska škofija. Premilost. knezoškof dr. Jan. Pogačar so na Dunaju, sivo mreno na očeh ozdravljat; vse je srečno od rok slo. V Ljubljani so bili amerikanski škof Vertin rojeni v Černomlju. Preč. g. dr. Jeglič Anton, ki je bil že pričel predavati dogmatiko v bogoslovju ljubljanskem, dobil je od novega Sarajevskega škofa, dr. Stadlerja, častno vabilo, da bi šel z njim kot kanonik v Sarajevo. Mesto njega je začel dogmatiko v bogoslovji spet učiti č. g. kanonik dr. Čebašek. Č. g. Šranc Štan. je dobil faro Rateče, č. g. Eržen Fr. faro Zalilog, č. g. Karet Janez pa Nemško Loko. Č. g. Lah Valentin se je podal kot misijonar v Bosno, č. g. Lesar Jože pa v Avgastinej na Dunaju. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Oblak Lorenc v Cirklje, Mazgon Janez v Spodnjo Idrijo, Pipan Andrej na Brezovico, Weis G. na Verhniko, Lebar Jakob k sv. Križu p. Kostanjevce, Kurent Karol v Dobernič, Lenasi Anton v Černiverh, Rozman Franc v Jesenice, König Jurij v Vinice; Zalokar Jožef v Hrenovice, Majer Gašper v Planino, Bobek Alojzij v Št. Jur pod Kumom, Zevnik Jožef v Loški potok, v Naklo Verhovnik J. in Kregar Fr. k sv. Jakobu v Ljubljani, Verbajs Anton na Kerko in Perpar Fr. v Kostanjevico. — Umerla sta čč. gg. prošt Wilfan Šimon in Potočnik Anton. R. I. P.! — Voj. župnik č. g. Tomše Jan. gre iz Tersta v Zagreb.

Lavantinska škofija. Za stolnega dekana je imenovan č. g. Matijašič Juri. Konjiško dekanijo oskerbuje č. g. Erjavec. Č. g. Bračko M. je dobil faro pri sv. Antonu na Pohorju in Ostrožnik Ant. faro v Dernicah. Č. g. Pribožič Jan. imenovan je vojašk. kuratom I. verste.

Terzaška škofija. Č. g. Ceme Josip, kurat v Barkovljah pri Terstu je vpokojen. Č. g. Uršič Josip je imenovan za kapl. v Škednju. Č. g. Karol de Maiti, dozdanji tajnik škofovske kurije, imenovan je za kateheta na c. k. meščanskej šoli v Terstu.

Vabilo.

Spet se bliža leto svojemu koncu in „Slovenski Prijatelj“ nastopi svoj eden in trideseti tečaj. Lepa starost! Hvala Bogu in čč. gg. naročnikom, da so temu časniku pomagali do take visoke starosti! Nadjaje se božje pomoči in podpore zvestih naročnikov stopi „Slov. Prijatelj“ v novo leto 1882. Prizadeval si bode tudi v prihodnjem letu prijateljem in podpirateljem svojim lepo postreči. Donašal bode:

1. Pridige za vse nedelje in praznike cerkvenega leta, postne pridige, govore pri raznih cerkvenih svečanostih in pridige za Slovencem bolj znane in priljubljene svetnike in svetnice božje.

2. Šolske katekeze, ktere so se leta 1878 začele za take šolarje, kterim se že večji katekizem v roke poda, po kterem se morajo iz glave učiti. Te katekeze podaja č. g. Mraz Tomaž, župnik v Vuhretu lavantinske škofije.

3. Duhovske zadeve od vseh naših slovenskih škofij: Kerške, Ljubljanske, Goriške, Teržaške in Lavantinske.

4. Od družbe sv. Mohora vse oklice in vabila.

Še nektere prošnje:

1. Povsod se naročnina plačuje popred; naj se toraj tudi meni popred pošlje pred novim letom. Pervi list leta 1882 pošljem vsem sedanjim čč. gg. naročnikom, pa lepo prosim, naj vsak, kdor „Slov. Prijatlja“ leta 1882 ni volje več sprejemati in plačevati, blagovoljno na nadpis zapiše besedo „retour“ in ga pošlje v Celovec nazaj. Tako vsaj vem, koliko iztisov potrebujem.

2. Mislim, da so čč. gg. naročniki po večletni skušnji prepričani, da zastran iztirjevanja naročnine nikomur sile ne delam, da čakam in čakam pri nekterih leta in leta. Veliko naročnine mi je že po tem takem šlo v zgubo. Zatorej sem

letos prisiljen nektere č. gg. naročnike lepo prositi, naj svoj dolg poravnajo. Veselo in hvaležno povem, da je precej gospodov prošnjo mojo uslišalo, — preserčna jim hvala! Pa vendar moram tudi žalosten povedati, da od nekterih gospodov ni ne duha ne sluha. Spet jih toraj lepo prosim, naj dotični č. gg. naročniki svoje dolgove vsaj enkrat poplačajo ali vsaj naznajo, ali in kdaj jih mislijo poravnati.

Prisiljen sem očitno povedati, da je pri meni več naročnikov že po več let na dolgu, kar je lep denar; izdajatelj in vrednik mora tiskarnino in poštino, včasih tudi darila plačevati brez odloga.

3. Vsaka preselitev ktereга koli naročnika naj se mi naznani, da vem napis pre narediti, saj ni treba za to beliča plačati ne pri meni, ne na pošti, ako se odpert list pošlje. Jes nisem dolžen, številke „Slov. Prijatlja“ po dva-trikrat pošiljati, poštino plačevati, cele tečaje tergati in pomanjkljive narejati. Veliko manj časa in truda bi jes imel, ako bi č. gg. naročniki blagovolili v pismu, v katerem mi svojo preselitev naznanjajo, tudi pristaviti in povedati staro poštno postajo, po ktereј so dosedaj moj list dobivali.

Dajem še slednjič na znanje, da imam še precej iztisov obširnih, občno pohvaljenih kerščanskih nauk. Zvezki, ki jih imam, so ti-le in veljajo:

Zvezek od „cerkvenih zapoved,“ 21 tiskanih pol, velja 1 gold.

Zvezek od „ssv. zakramentov“, 81 tiskanih pol, velja 4 gold.

Zvezek od „blagoslovil“, 22 tisk. pol, velja 1 gl. 20 kr.

Zvezek od kerščanske pravice: „Varuj se hudega“ obsega 42 tiskanih pol, in velja 2 gold.

Zvezek od „Stori dobro“, 81 tiskanih pol, velja 4 gl.

Vsak zvezek je za se popolnoma celota in posebej mehko vezan.

Prosim, da si č. gg. duhovniki podvizajo kupovati te izverstne kerščanske nauke: Ne bode jim žal za denar — gotovo ne! — Tudi imam še precej iztisov od moje knjige, od ktere lahko rečem, da mi ni še v roke prišla taka knjiga v nobenem jeziku. „**Jedro**“ ali „ves kerščanski nauk“ v 70 kerščanskih naukih. Ta knjiga je tako-le osnovana: Najprej so drobno tiskani prašanja in odgovori, kakor se nahajajo v Ljubljanskem katekizmu. Potem je kratek „Vvod“, v katerem se stari že znani keršč. nauk kratko ponavlja in novi za ta kerščanski nauk odločeni naznanja. Sedaj pride „Razlaga“, ktera donaša dokaze iz sv. pisma, cerkvenih učencikov, zgodovine itd., vpleta vmes mične pripovedi, in serčne opomine, naj bi kristjani po teh naukih tudi živeli. Na koncu pride „Sklep.“

V „Jedru“ ne manjka nobene verske resnice; post. tudi od „Marijinega brezmadežnega spočetja“, „od papeževe nezmotljivosti“ itd. je tam govor.

Iz tega vsakdo lahko sprevidi, da se ta knjiga dokaj lepo poda za keršč. nauke v cerkvi, za nedeljske šole pa tudi za toliko potrebne in priporočane kateketične pridige.

Torej bodi „Jedro“ vsem duhovnikom, vsem kerščanskim učiteljem in staršem, gospodarjem in gospodinjam serčno in goreče priporočeno!

Slednjič imam na prodaj tudi „Kazalo“ za vse zvezke obširnih kerščanskih naukov, ktero pride č. gg. naročnikom gotovo prav po godu. Velja 10 kr.

Tudi imam še nekaj iztisov „Šolskih katekez“ za pervence, ktere je tako izverstno spisal č. g. župnik T. Mraz v Vuhretu. Obsegajo 15 pol in veljajo 1 gold.

„Slov. Prijatelj“ za l. 1882 velja 4 gl.; naročnina naj se pošlje meni po nakaznicah. Z Bogom!

Andrej Einšpieler,

založnik in vrednik.